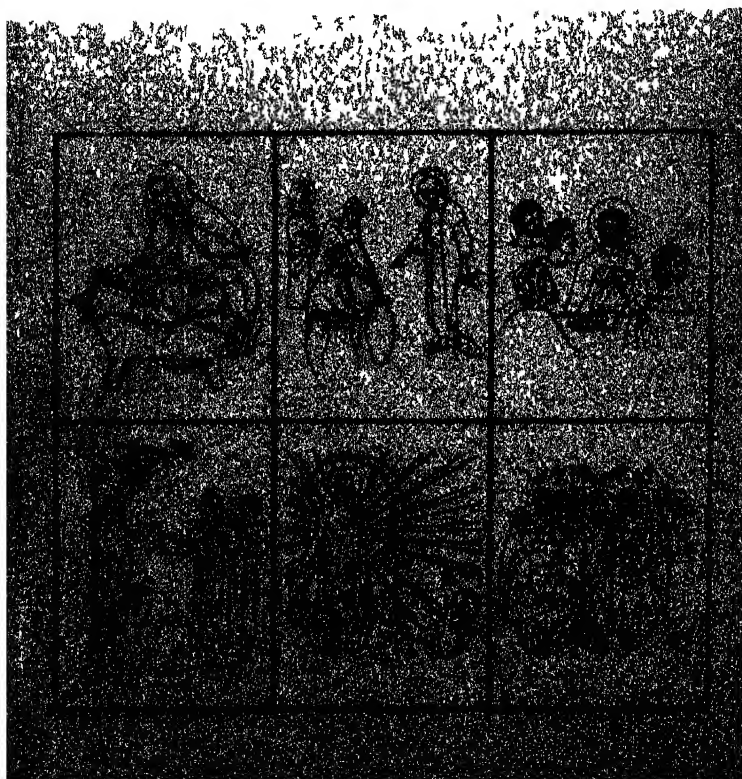

KI
KHANATANG
JONG KA
GOSPEL

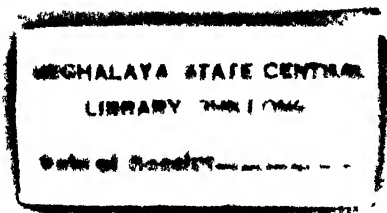

REFERENCE
Not to be Lent out

KHANATANG

JONG KA GOSPEL

Translated by
MARIA GORETTI THABAI

Published by the
DAUGHTERS OF ST PAUL

Library books will give you Joy for Lent
If handled carefully with clean hands

Nihil Obstat
ALBERT CORRENGIA, S.D.B.
11 November, 1974.

Imprimatur
✠ HUBERT
Archbishop of Shillong-Gauhati
6th January 1975
Feast of the Epiphany of our Lord.

R. 415
Printed at the
Don Bosco Technical School, Shillong.

1.	Ka Jingkha ia u Jisu	5
2.	Ka Jingot-sher	7
3.	Ka Jingaiti ha Ying u Blei	8
4.	U Yoannis Nongpynbaptis	9
5.	U Yoannis u pynbna ia u Jisu	10
6.	Ka jingpynshoi ia u Jisu	11
7.	U Jisu ha ka jingkhawai shongkurim ha Kana	12
8.	To khie leit, u khun jong phi u dang im	14
9.	Ka jingngat dohkha baphylla	16
10.	La pynkoit ia u bapang ñianglyngkut	17
11.	Ka jinghikai shaphang ka jingbitar	18
12.	Ki 'tiew lili bad ki sim	19
13.	Ki nongiathuhlypa balamler	20
14.	Ka kam phylla ha Naim	21
15.	U Jisu U iaroh ia u Yoannis	23
16.	U Jisu U beh noh ia u ksuid	24
17.	U nongbet	25
18.	Ki symbai babha bad ki symbai basniew	26
19.	U symbai tyrso	27
20.	U Jisu U pynjem ia ka 'eriong, ...	28
21.	Ka khun u Jairus	30
22.	U Jisu U bsa ia ki sanhajar ngut	31
23.	U Jisu U pynkoit ia u bakyllut	32
24.	U Jisu U la bsa ia ki sawhajar ngut	33
25.	Ka Jingkylla Dur	34

26.	U shakri bym lah ban map	36
27.	U nongsamaria babha	37
28.	Ki Ju ki lehbeñ ia u Jisu	39
29.	U briew uba pang at top	40
30.	Ka jingkhawai bakhraw	41
31.	Ka 'langbrot ba la jah	42
32.	U Sordar basianti	43
33.	Ka Maria bad ka Martha	45
34.	Ki Shiphew ngut ki nongpang	46
35.	Ka jingduai jong ki arngut ki briew	47
36.	U nongtrei ha ka brisoh waiñ	48
37.	U Jisu bad u matlah	50
38.	U Jisu U rung ha Jerusalem	51
39.	U Jisu U pynkhuid ia ka Temple	52
40.	U Nongpoi-ei sha ka jingkhawai	53
41.	Ki nongsyntiat	55
42.	Ka hukum bakhraw tam	56
43.	Ka jingwai noh jong ka pyrthei	57
44.	Ka jingtrei jong u Mynsiem Bakhuid	58
45.	Ka jingsngewsih ka kylla jingkmén	59
46.	Pan na u Kpa ha ka kyrteng jong Nga	60
47.	Ka jingiap jong u Jisu	62
48.	Ka Jingmihpat	64
49.	U Jisu U la paw ha la ki synran	66
50.	Ngan don ryngkat bad phi	67
51.	Ka Jingkiew u Jisu sha Bneng	68
52.	Ka jingjied ia u Mathias	69
53.	U wan hiar u Mynsiem Bakhuid	71

1. KA JINGKHA IA U JISU :

1. Ha ka shnong Nazareth, la don kawei ka Theisotti, kaba kyrteng ka Maria, kaba la pun ia u khunlung Blei, u Jisu, da ka bor jong u Mynsiem Bakhuid. La kha ia u ha kawei ka sem, ha Bethlehem Ngi khot mynta ia ka sngi kha jong U, ka Krismas. La kha ia U ha ka jinglong duk, namar U la ieid ia ki baduk batoi. Ka Maria ka la long ka baduk, kumta kam shym la don jingthiah na ka bynta jong U. Ka la sop ia I khunlung Jisu da ki jaiñ-sop bad ka la pynthiah ia I ha ka shyngoid. Ki Angel ki la rwai sngewtynnad ha suiñ bneng. Ki la paw ha ki nongap-langbrot kiba dang ia don ha lum, ha kata hi ka miet; bad ki la iathuh ia ka jaka ha kaba ki lah ban shem ia u Jisu. Ki nongap-langbrot ki la ia leit bran bran sha Betlehem bad ki la shem ia ka Maria, u Joseph bad I khunlung Jisu. Ki la long kiba nyngkong ban wan mane ia u Jisu. La don ruh lai ngut ki 'Riewstad na ri Mihngi kiba la wan ban peit ia U. U khlur u la ialam lynti ia ki sha u Jisu, sha ka jaka kaba la kha ia U. Ki la sngewkmen shi katdei eh haba ki la iohi ia U. Ki la sngewkmen ban iohi ia u khun-blei. Ki la dem khrup ban mane ia U bad ki la ainguh ia U da ka ksiar, ka jingiwbiñ bad ka mirra de. Ki la sah ha Bethlehem tang shipor,

nangta ki la ia leit phai noh sha la ki jong ki ri
lyngba ka jingialam lynti jong uta ujuh hi u khlur.
U Blei, uba dei u Kpa, U la phah ia la u jong u khun,
U Jisu, sha kane ka pyrthei ban dup siewspah ia ki
pop ki sang jong ngi.

2. KA JINGOT-SHER :

Katkum ka aiñ ka rukom jong ki Ju, ia u khunlung dei ban shah ot-sher hadien phra sngi. U Joseph Bakhuid bad ka Maria Theisotti kin jin da la ong "U khun jong ngi Um long satia kum kiwei pat ki khunlung. U dei u khun jong u Blei bad u dei ruh u Blei. Kumta um dei satia ban kohnguh ia ki aiñ kiba dei na ka bynta ki briew." Hynrei kim shym ong kumta. Kum kiwei pat ki briew ki la kohnguh ia ki aiñ jong ka hima bad ia ki aiñ jong la ka niam. Te ha ka sngi kaba phra ki la ot-sher ia u khunlung had la jer kyrteng ia U, U Jisu. Ka Maria ka la dei kaba nyngkong nyngshap eh ban iohsngew ia kane ka kyrteng na u Angel Nongpynbna, nangta u Angel u la pynpaw ha u Joseph bakhuid bad u la ong: "Phin sa khot kyrteng ia U U Jisu." Ka bor jong ka kyrteng U JISU ka long ka bakhraw shibun. Da kaba khot kyrpad ia kane ka kyrteng, ki Apostol ki la lah ban leh bun ki kam bah bad ki kam phylla ki bakhraw tam, bad ki 'riewngeit ki la lah ban beh noh ia ki ksuid ki khrei da kane ka kyrteng. Da lade hi u Jisu U la ong ha ngi, "Lada phi pan eiei na u Kpa ha ka kyrteng jong nga un sa ai ia phi." Kumta ngi dei ban khot kyrpad da ka jingdon burom ia ka Kyrteng Bakhuid jong u Jisu, haba ngi don hapteng ki jingpynshoi bad ki jingeh jingshitom baroh khoit.

3. KA JINGAITI HA ÏING U BLEI :

Ka la ju dei ka rukom jong ki Ju ba ia u Khun banyngkong dei ban wanlam sha ka Temple kaba ha Jerusalem, ban aiti ia u ha u Blei. Haba u khunlung Jisu u la dap sawphew sngi, ki kmie ki kpa jong u, ki la leit lam ia u Jisu sha temple ban aiti ia U ha u Blei Trai Kynrad. Ki la aiti ia U ha u Blei da kaba tyrwa artylli ki paro kum ka dak jong ka jingainguh jong ki. Kane ka dei ka jingkn̄ia-ainguh jong ki baduk batoi, bad la ai khnang ia kane, khnang ba ka Maria kan ioh ia ki jingkyrkhu kyrdoh jong u Blei bad ban sngewnguh ia u Trai na ka bynta ka jingkha ia u Jisu. Hangta ha temple ki la iakynduh ia uwei u briew uba la tymmen uba kyr-teng u Simeon, uba la juh duai ba un dup iap tat haduh ba un da iohi ia u Nongpynim, u Jisu Krist. U Mynsiem Bakhuid u la kular ban pynioh ia ka jingkwah jong u Simeon. U Simeon u la shim bad u la rah ia u Khunlung Jisu ha la ki kti bad u ong ba u la kloi ban iap mynta namar ba u la iohi ia u Nongpynim bad u nongsiew-spah jong ka pyrthei, uba long ka jingshai ia ki jentil. U Simeon u la ia-thuh ha ka kmie jong u khunlung ka Maria, ba kan sa shah jynjar shah shitom ha ka jingim jong ka, ha kane ka pyrthei. La don ruh kawei ka briew kaba kyrteng ka Hannah hapoh kata ka temple. Ka la long ka nongiathuhlypa kaba la don hangta barabor

ban duai bad ban shah jingit. Ka la mane ia u Khunlung Jisu bad ka la pyndonburom ia u Blei. Ka la pynbna ha kiwei pat ki briew shaphang une u khunlung, ka ong ba u dei u Nongpynim.

4 U IOANNIS NONGPYNBAPTIS:

Shisien ha kawei ka por, la don uwei u lyngdoh uba kyrteng u Sakharias. Ma u bad la ka lok, ka Elisabet ki la shong ha kawei ka shnong kaba hajan Jerusalem. Ki la long ki babha bad ki bahok, bad ki la ieid ia u Blei haduh katta katta. Hynrei kim shym la don khun satia. Hynrei ha ka jinglong-tymmen jong ki kumne u Blei u la isynei ia ki bad U la ai ha ki ia u khun uba kyrteng u Ioannis. Ki ba ha-ïing ha-sem bad ki lok ki jor jong ka ki la iaroh ia u Blei na ka bynta ka jinglehsbun jong U ia ki. Bad ki la ong ba katno u Blei U la ieid ia ki bad U la leh isynei ia ki ha ka jinglong-tymmen jong ki. Baroh ki la iakmen lang bad ka Elisabet. Haba u Ioannis u la heh, u Mynsiem Bakhuid u la ai bor bad u la pynkhlaïñ ia u bad u la ialam ia u sha ka jaka ri kynjah bad ri shyiap ban pynkhreh ia ka kam bakhraw jong u da ka jingduai bad ka jingshah jingit. Ka jingbam jong u ka la long da ki kynja puit bad ngap khlaw. U la phong da ki jaiñ shñiuh ut bad u la panpoh ialade da ka snieh. Ynda u Ioannis

u la dap lai phew snem ka rta, u Blei U la phah ia u sha ka wah Jordan ban ialap. Kumta u Yoannis u la leit ia id lyngba ia ki jaka kiba harud ka wah Jordan bad u da ong de, “To kylla ka bamut bad to shah pynbaptis, u Blei un sa map ia ki pop jong phi.” Bun ki briew ki la kylla kaba mut bad u Yoannis u la pynbaptis ia ki ha ka wah Jordan. Ia kane ka jinglehniam leh rukom la khot ka baptisma jong u Yoannis. Kam shym la dei ka Sakrament bashisha jong ka Baptisma; hynrei ka la long tang ka dak ne ka dur jong ka Baptisma bashisha.

5. U YOANNIS U PYNBNA IA U JISU :

Ka la dei ka por tlang. Hapoh ri Judia ha ki rud ka wah Jordan, u Yoannis u la iathuh-khana shaphang ka jingwan jong ka Hima u Blei. Ki ktien jong u ki la long kiba shisha. Haba ki briew ki wan sha u khlem da khuslai shisha ia la ki pop, u Yoannis um treh ban pynbaptis ia ki. Um tieng satia ia ki hynrei u iathuh pynban ha ki ia ka jingshisha da ka jingskhem. “Khie leit noh” u la ong: “Phi ki nongthok nongshukor, phi leh kumba phi ieid eh ia u Blei, phewse phim long shisha kumta! Phi leh kumba khuid eh ki mynsiem, ki dohnud, hynrei pynban ki long ki baiong ngaiñ ngaiñ, kiba jakhlia da ki pop ki sang suda. Te lada phi kwah ban shah

pynbaptis, phi dei ban sngewsih kthang ia la ki pop ki sang bad to leh ia kiei kiei ki ban pyni ba phi la kyntait noh ia ki pop jong phi." Ki briew ki la ield ia u namar um shym tieng iano iano ruh. Ki la pasiaw "Lehse dei ma u hi uta u Nongpynim u ban sa wan." Haba u Ioannis u la iohsngew ia kane u la kyndit u ong, "Em, ngam dei satia uta u Nongpynim." U la pyrta u ong, "wat ong shuh kumta", "Ngam long satia u habit ban law ia ki sai juti jong U." "Uta u nongpynim u long u bakhraw shibun bad un sa wan noh kloi. Ngam long eiei ruh hakhmat jong U. Ma U, U dei Uta u syiem U ban pyllait ia ka pyrthei na ka jingteh mraw jong ka pop. Phi keiñ phi dei ban long kiba la khreh na ka bynta ka jingwan jong u Nongpynim. Ma U Un sa pynbaptis ia phi da ka ding bad da u Mynsiem Bakhuid."

6. KA JINGPYNCHOI IA U JISU :

U Jisu u la duai bad u la shah jingit haduh sawphew sngi bad sawphew miet ha ka ri kynjah, shuwa ba un sdang ia ka jingim paidbah jong U. Hadien kane ka jingshah jingit slem U la thngan bad u soitan u la wan ban pynshoi ia U. Uta u ksuid u la ong, "Lada me dei shisha u khun jong u Blei, ong ba kine ki maw kin kylla kpu." U Jisu pat u la phai ktien u ong: "Ka Jingthoh ka ong ba u briew

un ym im tang da ki kpu hynrei da man la ka ktien kaba mih na u Blei." Nangta u ksuid u la ialam ia u Jisu sha kliar jong ka Temple kaba ha Jerusalem, bad u la ong, "Lada me dei u khun u Blei to pynnoh ialade nangne, bad u Blei un sa phah ia ki angel ban sumar ia me ioh me jynthut ia ki kjat ha u maw." U Jisu U la kyrngah khlieh U ong: "Ka ktien u Blei ka ong ba men ym tynjuh ia u Blei u Trai jong me." U soitan u la pyrshang biang bad u la ialam ia u Jisu sha kliar jong uwei u lum u bajrong bad u la pyni ha U baroh khoit ki hima jong ka pyrthei, ki ri ki baheh bad ki bariewspah, u ong: "Ngan ai lut ia kine baroh ha me lada me dem ban mane ia nga." U Jisu U phai ktien u ong: "Khie leit noh soitan na nga, ka Jingthoh ka ong men mane bad burom tang ia u Blei ym ia kiwei pat." Kumta u ksuid u la dei ban phet noh namar ba u la rem. U ksuid um shym lah satia ban pynkohnguh ia u Jisu ha ka pop. Ki angel ki la wan ban shakri ia U haba u soitan u la phet noh.

7. U JISU HA KA JINGKHAWAI SHONGKURIM HA KANA:

Shisien la don ka jingkhawai shongkurim ha ka shnong kaba rit kaba kyrteng ka Kana. Ka Maria bad u Jisu ki la ia don lang hangta. Ki synran jong

u Jisu ruh ki la don lang ha kata ka jingkhawai shongkurim. Ka la long ka jingkhawai kaba heh bha. Ia ka bam ka dih la lah khreh lut. Ki briew ki la ia bam ia dih bad ki la leh kmen leh sngewbha kyrhai. Hynrei khyndiat por hadien, ka waifi ka la

lut noh. Ka Maria ka la tip ia kane ka jingjia. Ka la leit shisyndon sha u Jisu ban ioh jingiarap na U bad ka la ong: "Kim don waiñ shuh." "Nga tip mei" la jubab u Jisu "ieh lut ha nga ngan sa iarap ia ki yn da poi ka por kaba biang." Ka Maria ka la sngewthuh shai ba un iarap ia ki bad ka la leit sha ki shakri, ka hukum ia ki "To leh katba U ong ha phi." La don hynriew tylli ki khra um kiba heh ha kata ka iing. U Jisu U la wan bad U la ong ha ki shakri, "Pyndap da ka um ha ki khra." Ki ruh ki la pyndap ia kita ki khra da ka um haduh ban da shlei miar. Nangta u Jisu U la ong: "To tong katto katne bad to leit rah ia ka sha u rangbah jingkhawai." Haba uta u rangbah jingkhawai u la mad ia kata ka waiñ thymmai, u la shem ba kam dei shuh ka um hynrei ka la kylla waiñ. Kane ka dei ka waiñ kaba bha tam. Kane ka dei ka kam phylla ka banyngkong kaba u Jisu u la leh ha ka jingim jong U. Ki synran jong U ki la ngeit ha U, ba u long u khun u Blei.

8. TO KHIE LEIT, U KHUN JONG PHI U DANG IM.

La don uwei u briew u badonburom ha Kapharnaum. U khun jong u, u la pang jur haduh katta katta. U la sngewthuh ba u Jisu U la wan sha kata

ka jaka. U Jisu u la wan na Judia sha Kana kaba ha Galileia. U la don ki shakri shakor. U la lah ban phah da uwei u shakri hynrei um shym la phah satia. U la leit dalade hi ban ia kynduh ia u Jisu. Kumta u la leit stet katba lah, namar u la tieng ioh ba u khun jong u un iap noh. U la iashem ia u Jisu bad u la ong, "Sngewbha wan sha Kapharnaum ban pynkoit ia u khun jong nga uba pang jur." U Jisu U la ong: "Phi kwah da ka dak ka shin, khnang ba phin dup ngeit ia nga?" "Em kynrad" u la jubab uta u briew. "Sngewbha ban wan ryngkat bad nga shuwa ba u khun jong nga un iap." U Jisu U la ong ha u, "Phi lah ban leit noh sha la iing. U khun jong phi u dang im: un ym iap" Uta u 'riewdonburom u la ngeit ha u Jisu. U la leit phai noh sha la iing da ka mynsiem kaba kmen. U la tip shai ba u khun jong u un koit noh mynta. Ha lynti u la iakynduh ia la ki shakri. Ki la iawan ban iashem bad u. Haba ki la iohi ia u ki la pyrta, "U khun jong phi u la khlain!" U la ong, "Mynno u la sdang ban koit?" Ki la jubab, "Mynhynnin, ha ka por shi-baje!" Kata ka la dei thik ha ka por ba u Jisu u la ong ba 'u Khun jong phi un Im.' Uta u 'riewdonburom u la iaroh ia u Blei bad u la leit kloi kloi sha iing ban peit ia la u khun.

9. KA JINGNGAT DOHKHA BAPHYLLA:

Ha kawei ka step katba u Jisu U dang ieng harud ka Duriaw Galileia u paidbah paidsan u la ia lum lymbung ban peit had ban sngap ia u Jisu. U Jisu u la kiew ha kawei ka lieng, kaba dei ka jong u Simon Petrus, khnang ha un lah ban hikai ia u paidbah. Ynda la kut ka jingiathuhkhana, u la ong ha u Petrus, "To king ia ka lieng sha ba kham jylliew bad to pynnoh la ka jar, ban ngat katto katne ki dohkha." U Petrus u la jubab "Kynrad, ngi la trei shitom baroh shimiet bad ngi khlem da ngat eiei ruh em. Hynrei namar ba Me ong ngan pynnoh ia la ka jar." Haba u la pynnoh ia ka jar ha duriaw la ngat byllai ki dohkha. Ki long kiba heh bad ki bakhia bad ka jar hi ruh ka la jan praid, bad ki la hap khot sa ia ki lok ban iarap ia u Petrus ban sei ia kata ka jar na um. U Simon Petrus u la sngewsih shi katdei eh, namar ka jingartatien jong u shaphang ka bor jong u Jisu. Kumta u la dem khrup ha kjat jong u Jisu bad u la ong, "Ko Trai, to leit noh na nga; namar nga long u nongpop." Hynrei u Jisu U la ong ha u, "Wat sheptieng, naduh mynta phin sa long u nongtong briew"; u Jisu U la mut ban ong ba u Petrus un sa long u nonghikai ia ki briew shaphang ka jingim bymjukut. U Petrus bad kiwei pat

ki nongtongdohkha ki la ieh noh ia la ka lieng bad
ka jar bad ki la bud ia u Jisu ban long ki nongtong
briew.

10. LA PYNKOIT IA U BAPANG ÑIANGLYNGKUT :

Ka jingpang 'ñianglyngkut ka long ka jingpang
kaba ishyrkhei bad kaba sniew tam. Ka bam pong
ia ka snieh doh bad ia ka doh na shapoh. Suki pa
suki u nongpang um lah ban leh eiei shuh bad u
iap. Ia u nongpang 'ñianglyngkut la khang ban ia-
shong iasah khleh bad kiwei pat ki para briew ha
shnong. Ha ka por jong u Jisu, ki la don bun ngut
ki nongpang 'ñianglyngkut. Lada ki koit noh na ka
jingpang kita ki nongpang ki la dei ban ioh na ki
lyngdoh ia ka kynja jingthoh ban sakhi ba ki la koit
na kata ka jingpang ka batriem. Ki la dei ruh ba kin
ai kñia ainguh ia u Blei. Hadien kata ki lah ban
shong ban sah ryngkat bad kiwei pat ki para briew
ha shnong ha thaw. Ha kawei ka sngi, katba u Jisu
U dang iaid ha ka surok ha Galileia, la wan uwei u
briew u bapang 'ñianglyngkut ban ia kynduh ia u
Jisu. U la dem khrup ha kjat jong u Jisu bad u la
ong, "Ko kynrad, lada Me mon, Me lah ban pyn-
khuid ia nga." U Jisu u la kner ia la ka kti bad u la
ktah ia u, U la ong, "Nga mon, to long u bakhuid !"

Mar ia ong kumta u 'nianglyngkut u la khuid phar naduh khlieh haduh kjat. U Jisu u la hukum ia u U ong, "Khie leit sha u lyngdoh ba un iohi ba phi la koit shisha, hynrei wat nym iathuh hano hano ruh mano ba la pynkoit ia phi." Uta u briew ba u la kmen tynggeh um lah satia ban set shuh tang halade marwei, bad kumta hi u la pynbna lut ha kiwei pat ki para lok. Bun ki paidbah byllien ki la iawan sha u Jisu ban iohsngew ia ka jinghikai bad ia ki jingia-thuhkhana. U Jisu U la pynkoit ia ki baroh na bun ki jait jingpang. Bunsien u Jisu U ju jah na u paidbah ban duai ha ri kynjah marwei.

11. KA JINGHIKAI SHAPHANG KA JINGBITAR:

U Jisu U la jied ia ki khatar ngut ki apostol, bad U la ai ha ki ia ka bor ban beh ksuid bad ban pynkoit ia ki bapang har-rukom. Bun ki paidbah byllien ki la ia ap ia U. U la kiew halor u lum bad u la sdang ban hikai. U la iohi ba don katto katne na ki Pharisi ki bym iaieid bad ki bym iasuk iasaiñ hapdeng uwei bad uwei pat. Kumta u Jisu U la ong ha ki, "Phi la iohsngew ba ha ki briew ba mynshuwa la ong, 'Wat nym pyniap; uno uno uba pyniap u dei ban leit hakhmat u nongbishar.' Hynrei mynta nga ong ha phi; lada uno uno u bitar ia u

hynmen para jong u u dei ban leit hakhmat ka dor-bar; bad uno uno uba khot ia la u hynmen 'me u biej,' un hap ha ka ding hymjulip. Te namarkata, haba phi tyrwa eiei ha ka duwan phi kynmaw ba u hynmen para jong phi u don eiei pyrshah ia phi, phi dei ban ieh noh ia kata ka jingtyrwa bad to leit ban ia suk shuwa bad u; nangta sa wan ban tyrwa ia la ka jingainguh ha ka duwan." Ka jingduai jong ngi kan sei-soh lada ngi ia dei jingmut bad ki parabriew, lymda kumta ka shu long lehnohei.

12. KI 'TIEW LILI BAD KI SIM:

Ha kawei ka sngi, u Jisu bad la ki synran jong U, ki la ia iaïd najan kawei ka lyngkha ka bajyrngam. U Jisu u la ieng beit thik ban peit ia ki 'tiew lili kiba don hangta. La don ruh bun u paidbah paidsan ryngkat bad u Jisu. U la iohi ba don katto katne na ki kiba khuslai palat shaphang ka bam ka dih bad ki jaiñ ki nep, ka riam ka beit bad bun kiwei kiwei de. Hynrei shaphang la ka jong ka mynsiem pat kim patiw eiei. U Jisu U la hikai u ong, "Peit ia ki sim ki doh kiba dang her ha sahit bneng kim ju lum ia ki jingthung ha ki thiar; hynrei dei u Blei keiñ uba peit bad uba bsa ia ki baroh. Peit ia ki 'tiew lili ki baphuh ha lyngkha katno ki long kiba itynnatt. Wat u Solomon u syiem

uba riewspah ruh um lah satia ban kup pyni tynnat kum kine ki syntiew. Dei u Blei uba ai ha ki ia kine baroh.” Kita ki briew ki la peit ia ki sim kiba dang ia-her bad ia-pah khlem jingklusai. Nangta ki ia-peit sa ia ki ’tiew lili ki balieh kiba puh ha ka kper bajyrngam. Hadien kata u Jisu u la ong, “U Blei U sumar suker ia ki baroh khoit. Te phim kham khraw bad kham kordor ban ia ki sim ka suiñ ne ki ’tiew lili ka lyngkha ? Wat khuslai daei ba phin bam, daei ba phin dih, daei phin kup phin sem; namar ka jingim ka kham kordor ban ia ka bam ka dih ne ban ia ka riam ka beit. U Kpa jong phi uba ha bneng u tip ba phi donkam ia kine baroh khoit. Namarkata, phi dei ban ieid ia U bad ban im na ka bynta jong U, bad Un sa sumar suker ia phi.”

13. KI NONGIATHUHLIPA BALAMLER:

Katba u Jisu u dang iathuhkhana halor uwei u lum, u la kren bun kiei kiei ha kiba sngap ia U. U la tip ba don bun ki Pharisi bad ki nongthoh, kiba leh kum babha bad bahok eh hakmat jong kiwei pat ki para briew. Kumta, u Jisu U la ong, “Sumar na ki nongiathuhlypa balamler; ki paw shabar ha ka dur jong ki ’langbrot, phewse ki dei ki suri nong-pynjot. Phin ithuh na ka rukom leh jong ki. Na ki

ñiut shiah kim mih ki soh krep, bad na ki 'tiew-kulab khlaw kim mih ki soh dumbur. U dieng u babha u sei ki soh ki babha bad u dieng u basniew u sei ki soh kiba sniew. Ia uno uno u dieng u bym sei ki soh ki babha, dei ban pom bad bret noh sha ding. Kumta phin sa ithuh ia ki nongiathuhlypa balamler na ka rukom leh jong ki. Kim rung satia sha ka hima jong ka Bneng. Ym baroh kiba ong, 'ko Trai, ko Trai,' kin rung baroh sha ka hima jong ka Bneng, hynrei dei kito kiba leh ia ka mon jong u Kpa jong nga Uba ha Bneng. Haba ka sngi jong ka jingbishar kan sa poi, bun kin sa ong, 'Ko Trai, ko Trai', ha ka kyrteng jong Me ngi la beh ia ki ksuid bad ngi la leh bun ki kam bah bad kam phylla.' Nangta ngan sa ong ha ki, 'Ngam shym la ithuh ia phi. Phet noh na nga, phi kiba mlien ban leh ia ki kam sniew.'

14. KA KAM PHYLLA HA NAIM:

Haba u Jisu U la leit sha kawei ka nongbah kaba kyrteng ka Naim, ki synran jong u bad kiwei pat ki briew byllien ki la ia don ryngkat bad U. Ia ka shnong la ker da ka kynroh kaba heh haduh katta katta. Ki maw ba la kynroh ki long kiba heh bad ki bakhlaif bha. Ban rung hapoh shnong la dei ban ia id lyngba ia ki khyrdop ki baitynnat.

Hamar ba u Jisu Un sa rung ha shnong lyngba kawei na ki khyrdop u la lap bun ki briew kiba la mih nangta na khyrdop. Kine ki briew ki la ia leit on tep ia uwei u samla uba la iap, u khun bamarwei ka kmie. Ka kmie jong u ka la sngewsih kthang haduh katta katta. U lok jong ka ruh u la iap la slem bah. Te ki para lok, ki para marjan jong ka ki la ia wan ban sngewlem ia kane ka 'riewkynthei bapli. Haba u Jisu u la iohi ia kane u la sngewsynei ia ka, u la pyntngen ia ka da kine ki ktien, "Wat iam." U la tur shajan jong ka krong ha kaba la rah ia ka met iap jong uta u samla, u la ktah ia kata ka krong, U la pynsangeh ia ki nongrah ia kata ka met iap. U Jisu U la hukum ia uta u samla ba la iap da kine ki ktien, "Ko samla nga ong ha me to khie joit." Tang shu dep kren u Jisu ia kine ki kyntien, uta u samla u la khie bad u la shong bad u la sdang ban kren. U Jisu U la pynim ia u briew uba la iap ! Oh katno ka jingkmen jong ka kmie ban iohi ia la u khun ba la im biang ! Baroh ki la sheptieng ki la iaroh ia u Blei bad ki ong, "U Jisu u dei shisha u Blei." Kito baroh khoit kiba la tip shaphang kane ka kam bah ki la iathuhkhana ha kiwei pat. Ha kane ka rukom, wat kito ki briew kiba sah sha jngai bah ruh ki la tip shaphang ka kam phylla kaba u Jisu U la leh.

15. U JISU U IAROH IA U YOANNIS :

U Yoannis Nongpynbaptis u la long u briew uba
beit jinglong, uba kren pyrshah pyrshah bad u bym
ju tieng iano iano ruh; u la ong ha u syiem Herod
ba ym bit satia ban shim ia ka lok jong u hynmen
jong u. U Herod u la dom la bitar sia ia u Yoannis
Nongpynbaptis da kaba set byndi hapoh phatok.
Baroh ki synran jong u Yoannis ki la bud ia u Jisu.
Hadien khyndiat sngi ki la leit phai biang sha u
Yoannis bad ki la iathuh ha u shaphang ki kam jong
u Jisu. U Yoannis u la phah arngut ki synran ban
kylli na u Jisu lada dei shisha ma U, Uta u Nong-
pynim u ban wan uba ki briew baroh ki la khmih
lynti, ne kin iai ap ia uwei pat ? Kita ki synran jong
u Yoannis ki la poi sha u Jisu bad ki la kylli kumba
la hukum ia ki ban kylli, ki ong, "Hato dei ma Me
uta uba ngi la khmih lynti ban wan ne ngin ia ap
da uwei pat ?" Namar ha kata ka por u Jisu u la
pynkoit ia bun ki briew kiba la pang ha ki bun ki
jait jingpang baroh. U Jisu u la beh noh ia ki ksuid
ki khrei bad u la pyniohi biang ia bun na kiba la
matlah. U Jisu U la jubab ia kita ki synran jong u
Yoannis kumne: "Khie leit sha u Yoannis bad iathuh
ha u ia kiei kiei kiba phi la iohi bad ioh sngew:
kiba matlah ki la iohi, ki badkoh ki iaid, kiba pang

'ñianglyngkut ki la khuid noh phar, kiba kyllut ki iohsngew bad ia ka khubor babha la ialap ha ki baduk." Ha kaba khatduh u la ong: "U Ioannis u kham khraw ban ia uno uno uwei pat u briew."

16. U JISU U BEH NOH IA U KSUID:

Ha kawei ka sngi, katto katne ngut ki briew ki la wanlam ha u Jisu ia uwei u briew uba matlah bad u bym nangkren, namar u la shong ksuid. U Jisu U la pynkhiah ia u. Kumta u la lah ban kren bad ban iohi biang. Ki paidbah baroh ki la sngew-kyndit ban iohi ia kane ka kam phylla. Katto katne na ki ki la ong, "Dei u Belsebub, u rangbah jong ki ksuid uba la ai ia u ka bor ban beh noh ia ki." Kiwei pat ki la kwah ban wohdong ban pynrem ia u Jisu kumta ki la ong, "To leh kawei ka kam phylla ban pyni ia ka jingmynjur jong u Blei." Hynrei u Jisu pat, uba la tip ia ki jingmut jingpyrkhat jong ki, U la kem ktien, "Kumno da u soitan yn beh noh ia u soitan ? Lada don ka ri kaba ia leh markynti, kumno kan ieng ? Kumta ruh lada ka hima jong u soitan ka ialeh markynti kan ia pra ha la ka jong ka jong ka kynhun, bad kan ym neh; kan sa kyllon bad duh noh thiaw. Te namarkata, u dei u Mynsiem jong u Blei, uba ai ia nga ka bor bad ka iktiar ban beh noh ia ki ksuid

ki khrei ban pynshisha ba ka Hima u Blei ka la lah wan ha phi. Kynmaw ia kane: ia baroh ki pop ki sang ba ki briew ki leh ne kren, lah ban map; hynrei lada don uno uno u briew u kren beiñ pyrshah ia u Mynsiem Bakhuid, ym lah satia ban map ia u, namar u leh ka pop kaba neh sah junom."

17. U NONGBET:

U Jisu u la iathuh ia kane ka jingiathuhkhana ha u paidbah hyllien Uba la wan ban sngap ia U. "Shisien uwei u nongbet u la leit ban bet symbai. Katto katne na ki symbai ki la hap ha lynti, bad ki sim ki la wan ban puh noh ia ki. Katto katne ki la hap ha ki jaka maw, bad haba ka sngi ka la mih, ki la tyrkhong noh. Katto katne pat ki la hap hapdeng ki shiah bad haba ki la san, ki shah set op ha ki shiah. Hynrei katto katne pat ki la hap ha ka khyndew babha bad ki la seisoh shispah-shah, hynriew-phew shah bad laiphew-shah." Ki briew kim shym la sngewthuh ia kane ka jingiathuhkhana pharshi. Kumta u Jisu U la batai: "U symbai u dei ka ktien u Blei. Ka khyndew dei ka dohnud jong ki briew. Katto katne na ki briew ki don ka dohnud ka baeh, kum kata ka lynti. Kumta, ka ktien jong u Blei kam roi kam san ha ki dohnud jong ki. Naba u ksuid u wan, u rong noh,

ia ka. Katto katne ki don ka dohnud kaba kum ka 'dewmaw. Ki sngewtynnat ban iohsngew ia ka ktien u Blei. Ki ngeit tang shipor, bad ki kyllon noh haba ka jingpynshoi ka wan. Katto katne pat ki don ka dohnud jong ka 'dew-shiah. Kim don por satia na ka bynta jong u Blei. Kine ki briew ki don bun kiwei kiwei ki kam ban leh. Kine ki set-op noh ia ka ktien u Blei. Hynrei katto katne pat ki bat ia ka ktien u Blei ha la ka dohnud da ka jingieid bad da ka jingshakri ia u Blei. Ka ktien u Blei hapoh ka dohnud jong ki ka long kum u jingthung uba la san bad u sei bun ki soh."

18. KI SYMBAI BABHA BAD KI SYMBAI BASNIEW:

Katba u Jisu u dang shong ha ka lieng bad ki briew baroh ki la shong harud duriaw, u Jisu U la iathuh sa kawei ka jingiathuhkhana. Uwei u briew u la don ka lyngkha ka babha. U la bet ki symbai ki babha ha kata ka lyngkha bad u la leit noh sha la ing. U nongshun u la wan ha ka por miet bad u la bet da ki symbai basniew hapteng ki symbai babha, bad hadien khyndiat sngi, ki la mih. Ki shakri jong uta u trai lyngkha ki la wan sha u bad ki la ong: "Ko kynrad, phi la bet da ki symbai babha, hynrei ki kynbat pat ki mih na ei?" U Trai

lyngkha u la ong: "Dei u nongshun uba la bet ia ki kynbat." Ki shakri ki la ong, "Ngin leit ban phut noh ia ki kynbat?" "Em" u la jubab, "namar haba phi dang lum ia ki kynbat ioh phin kum rat ia ki symbai babha de. Ieh kin ia mih lang. Haba ka por ban ot kan poi ngan sa phah ot nyngkong ia ki kynbat bad hadien pat sa ia u kew. Ia ki kynbat ngan sa thang noh ha ding. Nangta ngan sa thep ia u kew hapoh ki thiar jong nga. Hadien khyndiat por ki synran ki la kylli ia u Jisu. "Ka mut aïu kane ka jingiathuhkhana?" U Jisu U la jubab, "Ka lyngkha ka dei ka pyrthei. U nongbet u dei u Khun jong u Briew. U nongshun dei u ksuid bad ki kynbat pat dei ki khun jong u ksuid hi. Ka por ot dei ka jingkut jong ka jingim. Ki nongot dei ki angel jong u Blei, ki ban sa rah ia ki khun jong u sha bneng. Kin sa bret ia ki khun jong u ksuid hapoh ka ding bym julip ban shah thang hangta junom."

19. U SYMBAI TYRSO:

Ka la jia ba u Jisu u la iaïd lyngba ia man ki 'nongbah bad 'nongrit, ban ialap ia ka khubor babha bad basngewtynnat shaphang ka Hima jong u Blei. Ka la long ka sngi ka baitynnat. Ki jingphaloh ki um bajngum jong ka duriaw Galileia ki thaba da ka jingtyنشائڻ jong ka sngi. Bun ki briew ki la wan sha u Jisu bad ki la sdang ban shong harud ka

duriaw. Hadien kata u Jisu U la sdang ban iathuh ha ki: "Ka Hima bneng ka ia syriem ia u symbai tyrso u barit tam eh na ki symbai baroh; u briew u la shim ia u bad u la bet ha la ka lyngkha; bad haba u la san u kylla long u dieng u baheh tam ia ki jait jingthung baroh khoit. Ki sim ki lah ban wan dem bad ban buh skum ha ki tnat jong u." Da kane, u Jisu U la iathuhlypa shaphang ka jingroi baphylla jong ka Balang. Ha ka por jong u Jisu, ka la long ka barit eh kat u symbai tyrso. Katno ka la long ka barit ha ka sngi jong ka Pentekos ! Hynrei ka la seisoh da ka jingaiei jong u Blei. Ka la shit da ka ktien jong ki Apostol, da ka snam jong ki martir bad da ka um syep jong ki 'riewniam kiba la leit kylleng kylleng ki ri; ka la kylla long kum uwei na ki jait dieng bah, uba kah syrngiew ia ka pyrthei baroh kawei. Ha ka jingkah syrngiew jong une u dieng wat ki bakhrav bad kiba stad jong kane ka pyrthei, ia kiba la thew pharshi lypa da ki sim jong ka suiñ bneng, ki wan ban ia wad ia kata ka jingsuk, ka jingkmen bad jingtngen jong ka dohnud kaba ka pyrthei kam lah satia ban ai ha ki.

20. U JISU U PYNJEM IA KA 'ERIONG.

U Jisu U ju bun kam bha man la ka sngi. Da ki hajar hajar ngut ki briew ki ju wan sha U bar

pan jingiarap. Teng teng, ki la pynbun kam ia U haduh ba Um don por wat ban bam ruh. Ha kawei ka prem-miet U la leit sha-jan ka duriaw Galileia. U la thait eh bad U la kwah ban shongthait noh. Kumta, Ma U bad ki synran jong U, ki la leit kiew ha kawei ka lieng bad ki la sdang ban king sha shiliang kata ka duriaw. U Jisu U la shong ha tduh jong ka lieng bad U la iohthiah lyngngai. Mar kumta hi, khala khala, ka 'eriong 'erngit ka la sdang ban khie bad ban beh shaphang jong ki. Ka suiñ ka la dumngiw ngiw. Ka lyer ka la kawut naphang lin. Ki jingatphyllung ki la nang kiew nang kiew haduh ba ka lieng ka la sdang dap da ka um. Ki synran ki la khaweit her haduh ba ym don pyrthei shuh. Ki la ialeh katba lah ban pyllait ia ka lieng na ki jingma, hynrei ka shu long lehnohei. Ki la pyrkhath ba khlem pep kin sa ngam shapoh um. U Jisu pat u dang iohthiah suk lyngngai. Ki synran ki la kyrsiew ia u Jisu ki da ong: "Ko kynrad, to pyllait im ia ngi !" U Jisu pat u la ong ha ki "Balei phi sheptieng ? Katno phi long kiba rit ka jingngeit !" Nangta u la khie joit bad u la dumok ia ka lyer bad ia ki jingatphyllung ba kin jem noh jai. Ka lyer ka la sangeh shisyndon, bad ka jingjaijai ka la wan biang ha sla duriaw. "Katno ka long kaba phylla" ki la ong ki synran jong u Jisu. U Jisu U la lah ban pynsangeh bad ban pynkohnguh ia ka 'eriong bad ia ka duriaw ruh. U Jisu U dei shisha u Khun u Blei uba dap da ka jingisynei.

21. KA KHUN U JAIRUS:

Hajan ka Duriaw Galileia la shong uwei u briew uba kyrteng u Jairus. U la don kawei ka khun kynthei kaba la dap khatar snem ka rta. Ka la pang jur haduh katta katta bad ka la jan iap. U Jairus u la sngewsih kthang. U la kwah ban iarap ia la ka khun baieid thep mynsiem. Kumta u la leit shisyndon sha u Jisu ban pan jingiarap na U. U Jisu U la sngewsih lem na ka bynta u Jairus, bad u la leit ryngkat bad u sha iing. Hynrei shwa ba kin poi ha iing, uwei u shakri u la wan sha ki bad u la iathuh ha u Jairus ba ka khun jong u ka la iap. "Wat pynshitom ia u Jisu ban wan shaduh iing." Hynrei u Jisu U la ong, "Wat sheptieng, to ngeit ha nga." Haba ki la poi ha iing, baroh khoit ki la iam namar ba ka khynnah ka la iap. U Jisu U la ong ha ki: "Balei phi ia iam ? Ka khynnah kam shym iap. Ka dang iohthiah." Ki la rkhe-beiñ ia U, namar ki la tip ba ka la iap. U Jisu U la ialam ia u kpa bad ia ka kmie jong kata ka khynnah, ryngkat bad laingut ki synran jong U, sha ka kamra ba la pynthiah ia kata ka khynnah. U Jisu u la bat ia ka kti jong ka bad U la ong, "Ko khynnah, Nga ong ha pha to ieng joit." Ka la khie joit shisyndon bad ka la iaid. Ka la im biang bad ka la shait la khlaifi. U Jisu u la ong ha ki ba kin nym iathuh briew hano hano ruh ba dei ma U, Uba la pynim ia ka. Hynrei kim shym la lah

ban set tang halade ia ka khubor baphylla. Ki la iathuh ha kat uba ki la iakynduh. Te kham bun shuh shuh ki briew ki la wan ban bud ia u Jisu.

22. U JISU U BSA IA KI SANHAJAR NGUT :

Ha kawei ka sngi, u Jisu U la bun kam haduh katta katta. Ynda la prem-miet, ki synran ki la wan sha U bad ki la ong, “Ka por ka la palat, to ngin ia phah noh ia ki paidbah, khnang ba kin ioh ban leit thied jingbam jingdih na ki shnong kiba markhap.” U Jisu u la jubab ia ki, “Kim don kam ban leit. To ai jingbam ma phi ia ki.” Uwei na ki synran jong U, uba kyrteng u Andreas, uba shipara bad u Simon Petrus, u la kem ktien ia u Jisu, “U don uwei u khynnah hangne, uba don san tylli ki kpu bad artylli ki dohkha rit; hynrei kine kin long aïu hapdeng u babun katne katne ?” Te u Jisu U la ong ha ki synran ban phah shong ia ki briew. Kita ki briew ki la shong shikynhun kynhun kumba sanphew bad shispah ngut. Ki la ia don kumba san hajar ngut ki briew khlem da kheiñ ia ki kynthei khynnah. Katba ki paidbah ki dang ia shong ha phlang u Jisu U la shim ia ki kpu bad ia kita ki dohkha, U la ainguh ia u Blei bad u la duai khyndiat. Nangta u Jisu U la ai ha la ki synran bad ma ki pat ki la iasam ha ki paidbah. Baroh ki briew kiba ia don hangta ki la

bam pahuh pahai haduh katta katta. Ynda la iadep bam baroh u Jisu U la hukum ia ki synran jong u ban lum lut baroh ki lyngkhot lyngkhai kiba la tam na ba bam ne kiba la hap haba u paidbah u dang bam ia kita ki kpu bad kita ki dohkha. Ki la lum sa jin khatar shang. Baroh kita ki briew ki la iohi ia kata ka kam bah bad ka kam phylla ka bakhraw haduh katta katta kaba u Jisu U la leh. Te ki la ong para ki hi, "Une shisha dei u Nongpynim, ia uba u Blei U la kular ban phah sha ka Pyrthei."

23. U JISU U PYNKOIT IA U BAKYLLUT :

U Jisu bad la ki synran jong U, ki la leit sah ha kawei ka shnong kaba harud ka pung Tiberias, kaba ha Genesaret. Te ki paidbah byllien ki la ia wan ia lum biang lymbung hajan jong U. Ki la wan ialam ia ki briew ki bapang, bad ki la ioh jingkoit tang da kaba shu ktah ia u Jisu, lane da kaba ktah ia ki jaiñ jong U. U Jisu u la pyrshang ban kiar na ki paidbah da kaba rieh ha kawei ka iing. Hynrei hangno hangno ruh ki briew ki la lah ban ithuh ia U. Nangta u la leit noh biang sha jan Sidon lyngba ka thaiñ ki shiphew shnong. Ha lynti, katto katne ki briew ki la wanlam ha U ia u bakyllut bad u bym nangkren. Une u la kyrpad ia u Jisu ban pynkoit ia u na kita ki jingpang jong u. U Jisu U la shim ia uta u briew

shaba marwei. U Jisu u la bsuh ia la ki shynriah-'ti ha ki shkor jong uta uba kyllut, bad u la bynthiew ia ka umbiah ha la ka kti bad u la tah ha u thylliej jong uta ubym nang kren. Hadien u la khmied sha bneng u pyrta da ka sur kaba jam u ong, "*Ephpheta*" kaba mut "*to long uba la plie.*" Markumta hi ia ki shkor bad ia u thylliej jong u la plie bad la pyllait na kata ka jingset bad jingteh. U la sdang ban kren beit khlem jingshitom eiei ruh em. U Jisu u la hukum ia u ba um bit ban iathuh hano hano ruh shaphang kane ka jingjia. Hynrei katba nang adong katta u la nang pynbna ia kane ka jingleh jong u Jisu. Baroh ki briew ki la sngew phylla bad sngew-lyngngoh shaphang kine kiei kiei. Ki paidbah ki la ong, "Kat kaba u leh ka long kaba phylla suda ba wat ia uba kyllut u la pyniohsngew, bad ia ubym lait kren u la pynkren."

24. U JISU U LA BSA IA KI SAWHAJAR NGUT:

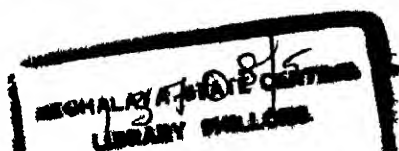
Ym slem hadien kata, ha kawei ka sngi, la don biang bun u paidbah uba la wan sha u Jisu. Bun na ki, ki la wan na jngai. Ki la sah jin lai sngi bad u Jisu, khlem da leit phai sha la ki üng ki sem. Kumta kim shym la don eiei shuh ban bam. U Jisu U la khot ia ki synran bad u la ong: "Nga sngewsynei ia kine ki briew, naba ki la sah bad Nga la lai sngi

bad mynta kim don eiei ban bam. Lada nga phah jingit ia ki sha la ki iing ki iing kin sa iaptyrsaw ha lynti, naba katto katne na ki, ki la wan naduh jngai." Ki synran jong u ki la kylli ia u, "Nangno ngin ioh jingbam ban pynkdang ia kat une u paid, naba ngi don ha ri kynjah?" U Jisu U la Kylli "Katno phi don jingbam?" Ki jubab ki ong, "Hynñiew tylli ki kpu bad khyndiat khynsoit ki dohkha." U Jisu U la hukum ia u paidbah ban iashong ha madan. Nangta u la shim ia ki hynñiew tylli ki kpu, U la ainguh bad U kyrkhu ia ki, u ai ha la ki synran ban iasam ha u paidbah Kumjuh U la leh ia kita ki 'kharit. U paidbah u la ia bam haduh ban da pura. Ki briew ki la iadon kumba saw hajar ngut, baroh khoit ki la iabam kdang pdik. Hadien kata, ki synran ki la ia lum sa hynñiew shang pura ki lyngkhot lyngkhai. U Jisu u la phah noh ia ki briew sha la ka jaka jaka. Ialade u la kiew ha ka lieng ryngkat bad la ki synran jong U, bad ki la ia leit sha Dalmanutha.

25. KA JINGKYLLA DUR:

Ha kawei ka sngi, u Jisu U la ialam ia u Petrus, u Jakob bad ia u Ioannis sha kliar jong uwei u lum uba jrong, ban ia duai. Katba u Jisu U dang duai, ka khmat jong U ka la tynshaiñ phalang kum ka

sngi bad ki jaiñ jong u ki la lieh phyrnai bad ki la thaba khlek. Kita ki synran lai ngut ki la iohi ia u Moses, u Elias, bad u Jisu, kiba dang ia kren. U Petrus u la ong ha u Jisu; "Ko Trai, ka bha ba ngin iasah noh hangne; lada Me kwah, ngan thaw lai tylli ki iingtrepp; kawei ia Me, kawei ia u Elias, bad kawei pat ia u Moses." Katba u Petrus u dang kren kumne u lyoh baphyrnai u la kah ia ki bad ka sur ka hajam ka la mih na uta u lyoh ka pyrta; "Une U dei u Khun baieid jong Nga, ia Uba Nga sngewbha eh, to shah shkor ia U." U Petrus, u Jakob bad u Yoannis, ki la sheptieng haba ki la iohsngew ia kata ka sur kaba kren. Ki la khaweit ym don pyrthei shuh. Ki la dem khrup ha madan, ki la kah ia la ki khmat da ki kti. Hadien shipor u Jisu u la wan sha ki bad u la ktah ia ki, u da ong; "To ieng joit bad wat sheptieng." Haba ki la ieng ki la iohi tang ia u Jisu marwei hi. U Moses bad u Elias ki la jah noh. Katba ki dang ia hiar arsut u Jisu U la maham ia ki ba kim dei satia ban iathuh briew hano hano ruh, shaphang kane ka jingiohi-paw jong ki kaba ki la lah iohi, tat haduh ba u Khun u Briew un mih pat na ki baiap. Ki synran ki la shu sngap jar shaphang kane ka jingiohi-paw ba ki la iohi halor u lum Tabor. Ki la kun hi triang shaphang kane tat haduh ba u Mynsiem Bakhuid un da wan hiar halor jong ki.

26. U SHAKRI BYM LAH BAN MAP:

U Jisu U la iathuh kawei ka jingiathuhkhana ban hikai bad ban pyni ba u Blei um map ia kito ki bym map ia kiwei pat ki para briew. Shisien ha kawei ka por la don uwei u shakri uba la shim ram na u syiem. U la dei ban siew ia kata ka ram. Hynrei une u shakri um lah siew shuh ia kata ka ram jong u syiem. Te u syiem u la byrngem ia u da kaba ong, "Ngan die noh ia me, ia ki khun ki kti jong me bad wat ia ka lok jong me ruh, bad baroh kat kaba me don khnang ban pynkhuid noh ia ka ram ba nga shah ha me." Uta u shakri u la kyrpad ia u syiem u da nguh da dem u ong, "sngewbha to ïai shah bad nga, ngan sa siew dep lut nadong sha-dong." Kumta u syiem u la sngewsynei bad u la map lut ia ka ram baroh kaba u la shah ha uta u shakri. Hynrei haba uta u shakri u la mih na ka iing syiem u la iakynduh ia uwei pat u para shakri jong u, uba la kit ram na u tang khyndiat tyngka. U la bat thrait ia uta uwei pat u bapli, bad u la shkiah ia u na u pdot. "Ai noh ha nga ia ka ram ba me la shim na nga." Uta u para shakri u la kyrpad ia u ba un ïai shah bad u, bad un sa siew pat hadien katto katne sngi. Hynrei uta uwei pat um treh satia; u thep pynban ia u hapoh phatok haduh ba un da siew ia kata ka pisa ba u shah. Haba u syiem u la iohsngew

ia kane ka jingjia u la bitar lep ia uta u shakri barunar. U la khot ia u bad u la ong : “Me u shakri barunar ! Nga la map lut ia ka ram jong me, tang namar ba me la kyrpad ia nga ban map ia me, Me ruh me la dei keiñ ban map kyliang ia la u para shakri.” Kumta kumta hi u syiem u la hukum ia uta ban shah set hapoh phatok tat haduh ba un da siew ia ka ram baroh.

Kumjuh ruh u Blei un leh ia ngi. U Blei u la map ia ki pop ki sang jong ngi baroh. Ngì ruh ngi dei keiñ ban map kyliang iwei ia iwei pat kumba u Blei u la map ia ngi baroh.

27. U NONGSAMARIA BABHA :

Ha kawei ka sngi uwei u 'riewsaid u la kyli ia u Jisu : “Aïu nga dei ban leh ban dup ioh leit sha bneng ?” U Jisu U la jubab ia u. “Aïu la thoh ha ka aiñ jong u Blei ?” U 'riewsaid u la jubab, “Men ieid ia u Trai u Blei jong me da ka dohnud jong me baroh, da ka mynsiem jong me baroh, da ka jingmut jong me baroh bad da ki kam jong me baroh. Bad to ieid ia la u paramarjan kumba ialade hi.” U Jisu U la ong : “Kaba dei, to leh ia kane bad men sa leit sha bneng.” U 'riewsaid u la kyli ia u Jisu,

“Uei u para-marjan jong nga ?” Ban jubab ia kane
 ka jingkylli u Jisu u la iathuh da kawei ka jingia-
 thuhkhana, u la ong: “Uwei u briew u la leit na
 Jerusalem sha Jerikho bad u la hap ha ka kti ki
 nonglute kiba la shoh la dat ia u haduh ba u la jan
 iap. Uwei u lyngdoh u la dei iaid na kata ka juh hi
 ka lynti, u la iohi ia u hangta bad u la iaid lait na
 uta u bapli uba la shah pynmynsaw. U Lebi ruh u
 la dei leit na kata ka juh hi ka lynti. U la lap ia une
 u briew uba la mynsaw jur, hynrei um patiw satia
 u leh-mynleh bym iohi ia uta uba la thiah iap ha-
 rud lynti. Hynrei uwei u nong-Samaria, u la dei leit
 na kata ka juh ka lynti u la iohi ia uta u briew uba
 la mynsaw jur, u la isynei ia u, u la hiar na la ka
 jong ka kada u la sop la spaiñ ia ki jingmong baroh.
 U la kyllan ia ki jingmong baroh da ka umphniang
 bad da ka waiñ. U la ialam ia u sha ka üing basa,
 hangta u la sumar sukher ia u. Ha ka sngi kaba bud
 u la ai pisa ia u trai dukan bad u ong: “To sumar
 ia u bad kat kaba phi pyndonkam tam na ka bynta
 jong u ngan sa wan siew ia phi ynda nga wan phai
 biang.” “Uno na kine phi tharai ba u long u para-
 marjan jong uta uba la shah mynsaw?”, la kylli u
 Jisu ia u 'riewsaid. U 'riewsaid u la phai ktien u
 ong, “Dei uta uba la iarap ia u keiñ.” U Jisu U
 ong: “to khie leit bad phi ruh leh kumjuh.”

28. KI JU KI LEHBEIN IA U JISU :

Khyndiat sngi hadien ka sngi burom ka Tabernakel, u Jisu U la leit biang sha ka Temple. Ki nongialam jong ki Ju, ki la thmu ban riam ia u nongshun jong ki, u Jisu. U Jisu U la lah ban iohi ia ki dohnud jong ki baroh, kiba dap da ka jingmut sniew shaphang jong u. Kumta u la ong, "Uno na phi uba lah ban pynsabut ia Nga shaphang ka Pop ? Lada Nga iathuh ia ka jingshisha, te balei phim ngeit ia Nga ? Jar uba wan na u Blei, u shahshkor ia ki ktien jong U. Phi te phim long na u Blei, bad dei na kane ka daw balei ba phim shah-shkor " Ki Ju ki la phai ktien, "Hato ngim ong ia kaba dei ba Me long u nongsamaria bad Me shong ksuid ?" U Jisu U la jubab, "Ngam shong ksuid. Jar uba kohnguh ia ka khubor ne ka ktien jong Nga, un nym iap lano lano ruh." Ki Ju ki la ong : "Mynta ngi tip shai ba me shong ksuid ! U Abraham bad ki nongiathuhlypa ki la iap, Me pat me ong 'Jar uba kohnguh ia ka ktien jong Nga un nym mad ia ka jingiap lano lano ruh.' Hato Me kham khraw ma-Me ban ia u Abraham ruh ?" U Jisu U la jubab, "U Kpa jong phi u Abraham un jin da la kmen ban dup iohi ia ka sngi jong Nga; u la iohi ia ka bad u la sngewbha." "Mem pat don wat tang sanphew snem ruh, Me la iohi ia u Abraham ?" U Jisu U la ong,

“Nga iathuh ha phi ia ka jingshisha ba Nga la don ha shuwa jong u Abraham ruh.” Kumta ki la tam da ki maw ban lynthem ia u Jisu. Hynrei u pat u la jah noh na ki.

29. U BRIEW UBA PANG AT TOP:

Ha kawei ka sngi Sabat, uwei u briew, u rangbah Pharisi, u la khot sngewbha ia u Jisu bad ki synran jong U sha ka jingkhawai. Ha kata ka jingkhawai la don ruh ki 'riewsaid bad ki Pharisi. Baroh ki la ia ap thap ia u Jisu. Uwei u briew uba la pangat u la wan ban peit ia u Jisu. Ki Pharisi ki la ju sumar bha ban nym trei eiei ha ka sngi Sabat. Ki la tharai ba ka long pop wat ban trei ia ka jingtrei barit baria kum ha kane ka sngi. U Jisu U la tip ba ki Pharisi ki la thap wohdong ia U, khnang ban ioh kem daw laiphew jait. Kumta U la ong ha uta u briew, “To iengjoit bad to wan sha khmat.” Uta u briew ruh u la wan ha ka jaka kaba lah ban iohi baroh khoit. Ki Pharisi ki la long ki baeh ka dohnud. Kim shym la sngew eiei ia u nongpang. Ki la shu kwah ban iohi lada u Jisu Un pynkoit ia u ne em ha ka sngi Sabat. U Jisu U la kylli ha ki Pharisi U ong, “Mynta, iathuh ia Nga, ka aifi jong ngi ka shah ne em ia ngi ban pynkoit ha ka sngi Sabat ?” Hynrei kim shym la jubab eiei. U Jisu U la pynkoit bad

U la phah noh ia uta uba la koit sha iing. Ki Pharisi ki la ia khñium. Hangta u la ong ha ki, “Uno na phi uba don u khun kada ne u masi u ba la liat hapoh thliew ha ka sngi Sabat, un nym sei ia u shi-syndon ha kata hi ka sngi Sabat ?” Hynrei kim shym la lah ban ai ktien kylliang kumno kumno ruh.

30. KA JINGKHAWAI BAKHRAW :

U Jisu U la shah khot sngewbha ban leit bam ha ka iing jong uwei u Pharisi. Ha ka por bam, ki la iatainia shaphang ka Hima jong u Blei. Uwei na ki u la kynthoh, “Suk kito kiban shong bam ha ka hima jong u Blei.” U Jisu pat U la iathuh ha u ia kawei ka jingiathuhkhana, ban pyni ba yn nym don uwei na kito kiba la shah khot sngewbha, kiban ioh mad ia ka. U Jisu U la ong, “Ha kawei ka sngi, uwei u briew u la pynlong ka bam khawai ka bakhraw. U la wer sngewbha bun ngut. Ynda la pynkhreh lut ia kiei kiei baroh u la khot bam ia ki. Hynrei baroh khoit ki la sdang ban pynksan bad ai la ki jong ki jong ki daw. U banyngkong u la ong, “Nga la thied ia ka lyngkha, kumta nga dei ban leit peit ia ka.” Uwei pat u la ong, “Nga la thied san jur ki masi dab bad nga dei ban leit pyrshang ia ki.” Nangta uwei pat u la ong, “Nga dang ia poikha poiman shen bad kumta ngam lah ban wan.” Ki

shakri ki la leit phai noh bad ki la iathuh ha la u kynrad shaphang kine baroh. Uta u kynrad u la bitar bad u la ong ha la ki shakri, “Khie leit bran bran sha ki lynti bah bad lynti rit jong ka nongbah, bad to wanlam hangne ia ki baduk batoi bad ki rit ki ria, ki dkoh ki dkia, bad ki bamatlah matpei ruh. Ki shakri ki la leh ia kane baroh, hynrei ka jaka dang pahuh. U trai jingkhawai u la hukum biang ia ki shakri, “Khie leit sha ki surok bah bad ki lynti khim bad to pynbor ia ki briew ban wan rung hapoh ka jingkhawai jong nga.” Kumta yn ym don uno uno ruh uba la shah khot sngewbha sha ka jingkhawai u ban ioh mad ia ka jingkhawai jong nga.”

31. KA 'LANGBROT BA LA JAH:

Ha kawei ka sngi la don bun ki Pharisi, ki nonglum khajna, bad ki nongpop kiba la wan ban sngap ia u Jisu. Ki Pharisi ki la pyrkhath ialade ba ki long ki babha bad ki bahok haduh katta katta, wat kham bha bad kham hok ban ia u Jisu hi. Kumta kim shym la sngewbha ia kita ki nongapkhong bad ki nongpop. Ki la bitar ia u Jisu ki ong: “U ia bam ia dih bad ki nongpop bad ki nongapkhong. Um lah satia ban long u briew u babha.” U Jisu pat u la iathuh ia ki kawei ka pharshi ban ring jingmut sha kaban

pyni ba u la wan sha ka pyrthei ym dei namar ki bahok hynrei na ka bynta ki nongpop. "La dor uwei u nongap 'langbrot uba bha uba don shispah tylli ki 'langbrot. Ha kawei ka sngi kawei na ki 'langbrot ka la jah noh na ka kynhun. Uta u nongap u la leit wad ia kata kawei bad u la iehnoh ia kita ki khyndai phew khyndai ha lum ha ka jaka bam phlang. U la shang ia ka lum ia ka wah ban wad ia kata kaba la jah. Haba u la shem u la kmen shikatdei eh. U la rah ia ka ha la ki tyrpeng. Namar ba u la kmen than u la khot sa ia ki lok ki jor ki marjan ki marpa ban wan ban ia kmen lang bad u ba u la ioh ia ka 'langbrot ba la jah: 'To ia kmen lem bad nga naba nga la shem ia ka langbrot ba la jah.' Kumjuh ruh ka jingkmén ka kham khraw ha bneng haba iwei i nongpop i wan phai biang sha u Blei ban ia ki khyndai phew khyndai ki bahok ki bym donkam ia ka jingkylla jingmut." Ki nongpop ki long kum ki 'langbrot ba la jah. U Jisu pat u long kum uta u Nongap 'langbrot babha.

32. U SORDAR BASIANTI:

U Jisu U la iathuh sa kawei ka jingiathuhkhana ha la ki synran, ban pyni ba ki briew jong kane ka pyrthei ki kham dukhi bad ki kham ialeh tyngel

shibun ha la ki kam ki jam ban ia ki briew jong u Blei. Shisien ha kawei ka por, la don uwei u briew uba riwspah, uba la don uwei u nongpyniaid kam. La don ba iathuh ha u, ba uta u nongpyniaid kam u la shu pynsyrrwa ei ia ka spah ka phew ka jong u. Uta u kynrad u la khot ia uta u sordar bad u la ong ha u, "Kaei kane ba nga iohsngew shaphang jong me ? To ai jing-kheĩn jingdiah noh ia ka jingpyniaid jong me ia ki mar ki mata ba me la pyniaid baroh shikatta." Uta u briew u la ong halade: "Kumno ngan leh ? Ban puh khyndew ngam lah satia. Ban khrong wow nga sngewlehraiĩ haduh katta katta. Hynrei ngan pyrsang ban leh da kane ka buit." Kumta kumta hi u la khot baroh ki briew kiba la kit ram na u kynrad jong u. Ha u banyngkong u la kylli "Katno me kitram ma me ?" "Shi spah tyndong ka umphniang" la jubab uta u banyngkong. "To shim ia ka kot jymma jong me bad to thoh tang sanphew." Ha u baar pat u la kylli: "Katno me shim ram na u kynrad jong nga ?" "Shi hajar mon u kew" la jubab uta u baar. "To shim kloi ka kot jymma bad to thoh tang phra spah mon." Ha kane ka rukom u la leh ia baroh khoit kat kiba kit ram na u kynrad jong u. U Kynrad jong une u shakri bym hok u la iaroh ia ka jinglehsian jong une u sordar.

33. KA MARIA BAD KA MARTHA :

La don kawei ka shnong kaba kyrteng ka Bethania ka bym shym da jngai na Jerusalem. Ka Maria, ka Martha, bad u Lasarus baroh laingut shipara ki la iashong ia sah hangta. Ki la long ki paralok jong u Jisu. Man ka por ba wan u Jisu sha iing jong ki, ki la dap da ka jingkmén ban pdiang burom ia u lem bad ki synran jong U. Ha kawei ka sngi haba u Jisu u la don ha Bethania, ki la kyrpad ia u Jisu ba un wan ban sah ha iing jong ki. Kumta ki pynkhreh ban ai ka bam ka dih ia u Jisu. Ka Martha ka la trei shitom baroh shi sngi. U Jisu hangta U la kren bun kiei kiei, u da kdew lynti ia ki kumno ban poi sha Bneng. Ka Maria ka la ieng hajan bad ka la shahshkor bha ia ka jingkren jong u Jisu. Ka Martha pynban ka la bun kam sawdong ka iing. Ka la sar ka la pynkhuid ia ki tiar ki tar baroh. Ka la pynkhreh ia ka iing ka sem na ka bynta jong u Jisu. Ka la kwah ba ka Maria kan iarap lem ia ka. Hynrei ka Maria ka la shong hajan jong u Trai. Ka Martha ka la leit sha u Jisu bad ka la ong, "Phim sngew eiei ba ka para jong nga ka ieh ia nga marwei ban trei lut ia ki jingtrei ? Sngewbha ong ia ka ban wan iarap lem ia nga." U Jisu U la phai sha ka Martha U ong, "Martha, Martha, phi la trei shitom than eh. Hynrei tang kawei ka long kaba ngi donkam da shisha ban leh bad kata ka long ban sngap

ia ka ktien jong u Blei. Ka Maria ka la leh ia kata bad kan sa kynmaw barobor ia kaei kaba ka la hikai." U Jisu um shym la kynnoh pop ia ka Martha na ka bynta ka jingtrei shitom jong ka, hynrei namar ka la trei khlem shong thait bad da ka jingbysuk mynsiem.

34. KI SHIPHEW NGUT KI NONGPANG:

Ha kawei ka sngi, katba u Jisu U dang leit sha kawei ka 'nongbah, U la iakynduh shiphew ngut ki nongpang. Baroh shiphew ngut ki la ioh ia ka jingpang 'ñianglyngkut kaba ishyrkhei shibun. Ka met ka phad jong ki, ka la shu hap hi khyndiat pa khyndiat. Ym don doktor ba lah ban pynkoit ia kata ka jait jingpang. Ki la dei ban shong tang para ki hi shabar jong ka shnong. Kim bit satia ban ia khleh bad kiwei pat ki para briew ha shnong ha thaw. Haba don mano mano ba wan hajan kine ki nongpang ki shu pyrta jam; "Bymkhuid! bymkhuid!" Kane ka mut ba kiwei pat ki briew ki la dei ban kiar na ki; lynda kumta ki ruh ki lah ban ioh pang lang. Haba ki shiphew ngut ki nongpang 'ñianglyngkut ki la iohi ia u Jisu naduh jngai ki la pyrta jam, "Ko Jisu, ko kynrad, to isynei ia ngi!" Ki la ngeit ba u lah ban iarap ia ki. U Jisu U la ong ha ki, "Khie leit bad to pyni ialade ha ki lyngdoh

ba phi la koit." Katba ki dang ia leit ha lynti ki la shem ba ki la khuid na kata ka jingpang batriem. U Jisu U la pynkhiah ia ki. Uwei na kita ki rangbah, u la leit phai sha u Jisu ban ainguh ia U. U la dem khrup ha khmat u Jisu bad u la ainguh ia ka jingleh bha jong u Jisu. Kita ki khyndai ngut pat ki la leit la ka leit sha la iing, khlem da kynmaw ia uta u nonglehbha jong ki. U Jisu u la ong ha uta u briew: "Hato ngam shym la pynkoit shiphew ngut? Shaei kiwei pat ki khyndai ngut? Tang une uwei uba la wan ban ainguh ia Nga?" Hadien kata U Jisu U la ong ha uta u briew uba la wan ban ainguh ia U: "To ieng joit bad to leit. Me la koit namar me la don ka jingngeit ha Nga."

35. KA JINGDUAI JONG KI ARNGUT KI BRIEW:

Ha ka ri Israel, la don katto katne ngut ki briew ki basarong, kiba la tharai ba ki long kiba kham bha bad kham hok ban ia kiwei pat ki para briew. Ban pyni ia kane ka jingsarong U Jisu U la iathuh kawei ka jingiathuhkhana: "Arngut ki briew ki la leit kiew sha ka Temple ban duai, uwei u dei u Pharisi bad uta uwei pat dei u nongkhrong-khajna. U Pharisi u la long uba sarong bad u la ieng ha-

khmat jong ka Temple bad u da khmied ia la ki khmat sha bneng u duai: "Nga ainguh ia Me, ko Blei, ba ngam long kum kiwei pat, kiba khwan, kiba sarong, kiba pop, ki bym khuid, bad kumta ter ter. Ngam long ruh kum uto u nongapkhrong. Nga shah-jingit arsien shitaiew, bad nga ai ia Me ia kaba shiphew ha baroh ka jingioh jong nga." Uta u nong-apkhrong pat u ieng sha jngai bad um nud satia wat tang ban khmied ia la ka khlieh sha bneng, hynrei u la tied ia la ka shadem u duai; "Ah Blei badonbor tam to isynei ia nga u nongpop !" Ynda la dep duai baroh arngut ki la leit noh. Uta u Pharisi da shisha um shym la suk la saiñ. U Blei um shym la map ia ki pop jong u, namar um shym la pan map Uta u nongapkhrong pat u la leit noh da ka jingsuk mynsiem. U Blei U la map ia ki pop jong U, namar u la sngewsih na ka bynta la ki pop ki sang la jong. Ha kaba kut u Jisu U la ong: "Uno uno uba pynkhrav ialade yn pynrit, bad ia uno uno uba pynrit ialade yn pynkhrav."

36. U NONGTREI HA KA BRISOH WAIÑ:

Ha kawei ka sngi u Jisu U la iohi ba ki Pharisi ki la bitar ia U, namar um shym la wad kyrpang ia ki hynrei U la iakhleh lang bad kino kino ki jait briew. U Jisu pat U la iathuh

kane ka pharshi: "La dang step phyrngab, u trai jong kawei ka brisohwaiñ u la mih na la iing ban leit ia wer nongtrei sha la ka brisohwaiñ. U la ia kut ban siew shi denar shi sngi ia uwei uwei u nongtrei. Haba u la mih biang ha ka por khyndai baje mynstep u la iohi katto katne ngut ki briew kiba la shu ieng jaituh. "Ia leit trei noh ha ka brisohwaiñ jong nga, ngan siew ia phi shi denar uwei uwei." Ki la leit. Ha ka por khat-ar baje, lai baje bad hynriew baje janmiet u la leit biang ban ia wer nongtrei sha la ka brisohwaiñ. Ynda la poi ka por sam bainong uta u trai ka brisohwaiñ u la ong ha la u sordar ban siew bainong ia baroh mar shi denar uwei uwei bad ban da sdang shuwa na kiba wan khatduh ter ter shaduh kiba wan nyngkong. Tang shu shim bainong kita kiba la wan nyngkong ki la bitar bad ki la khñium pyrshah ia uta u trai brisohwaiñ, "Ki bakhatduh ki trei tang shi kynta, phi pat phi la pyniaryngkat bad ngi kiba la trei baroh shisngi ha ka shit ka syang bad ka jynjar ka lanot." Uta u trai u la jubab, "lok, hato nga la leh thok leh shukor ia phi ? phim shym la ia mynjur bad nga ban ngan siew ia phi ha kata ka dor ? Ka bha ba phin shim ia la ka bainong bad phin leit sha la iing. Hato

ngam bit ban leh katba nga mon ia la ka jong ka spah ? Balei phi shu bitar ia nga ba nga kylluid mynsiem ? Kumta kiba khatduh kin long kiba nyngkong bad kiba nyngkong kin long kiba khatduh."

37. U JISU BAD U MATLAH:

Ha kawei ka sngi katba u Jisu lang bad ki synran bad u paid byllien ki dang ia leit sha Jerusalem, ki la iaaid lyngba ia kawei ka 'nongbah kaba kyrteng ka Jerikho. Hangne ha Jerikho, la don uwei u briew u ba matlah, uba kyrteng u Bartimeus, u khun jong u Timeus. U ju shong pan khrong harud lynti. Uta u matlah u iohsngew ba sawa kaei re. Ka la dei ka sur sawa jong ki paidbah babun kiba dang iaaid bad u Jisu ha surok. Te u la kylli; "Balei ki don bun ki briew ha surok mynta ka sngi ?" La don ki briew kiba la iathuh ia u, ba u Jisu uba na Nasaret u dang iaaid nangta. Uta uba matlah u tang iohsngew ia ka kyrteng jong u Jisu u la sdang ban pyrta da ka sur ka bajam: "Ko Jisu, ko Khun u Dabid, to isynei ia nga." Ki briew ki la mai bad kynteit ia u ki ong "Sngap jar" Hynrei u la nang pyrta jam pynban. U Jisu u la iohsngew ia ka jingpyrta jong u bad u la sangeh hangta hi. U la hukum ban wanlam ia uta u bamatlah sha

U. Haba u la poi hakhmat jong U u Jisu u la kylli ia u, "Phi kwah ba ngan leh aïu ia phi?" "Ko Trai," u la jubab, "Nga kwah ban imat biang." U Jisu u la ong: "Phin sa imat, ka jingngeit jong phi ka la pynkoit ia phi." Te shisyndon u la lah ban iohi. U la kmen shikatdei eh. U la bud ia u Jisu ha surok, u da ainguh ia u Blei. Haba u paidbah u la iohi ia kane, baroh u la iaroh ia u Blei na ka bynta ka jing-isynei jong U.

38. U JISU U RUNG HA JERUSALEM:

U Jisu U la leit sha Jerusalem ban shah shitom bad ban iap na ka bynta ki pop ki sang jong ki briew baroh khoit. Ki synran jong U ki la don bad U. Haba ki la wan hajan Jerusalem, U Jisu U la ong ha ki arngut ki synran jong u: "To leit sha ka 'nongrit kaba ha marpyrshah nangne. Hangta phin lap ia u khun kada. Wanlam ia u sha Nga. Bad lada don uba ong eiei, ong ia u "Ba u kynrad u donkam ia u bad un sa pyllait bad shah shisyndon." Markumta hi ki synran ki la leit shakhmat bad ki la leh ia kaei kaei kaba u Jisu u la ong ia ki ban leh. Ki la wanlam ia u Khun kada bad ki la pynkup ia u da ki jaiñ bad ki la pynshong ia u Jisu halor jong u. Bun ki briew ki la leit sha Jerusalem ryngkat bad u Jisu. Te u paidbah byllien

u la iamareh ban shaw ia u Jisu. Katto katne na ki, ki la siang ia la ki jaiñ ha surok. Kiwei pat ki la pom ia ki tnat dieng bad ki la siang ia ki ha lynti. Don kiba iaid ha shuwa jong u Jisu bad don pat kiba nadien jong U ki da ia rwai bad ki iaroh ia u Blei. Ki da pyrta, "Yn iaroh ia u Khun u Dabid! U Blei un kyrkhu ia uta uba wan ha ka kyrteeng jong u Trai. Yn iaroh ia u Blei." Haba u Jisu U la rung ha Jerusalem, ka 'nongbah baroh kawei ka la khynwin hi ir. Ki la kylli, "U Ei u ne?" Ki la ong, "Une u dei u Nongiathuhlypa.

39. U JISU U PYNKHUID IA KA TEMPLE:

Man la ka snem la don ha Jerusalem ka Sngi-niam ka bakhraw- ka Jingkhawai Paskha. U Jisu bad ki synran ruh ki la wan sha Jerusalem bad ki la ialeit sha ka Temple ban mane ia u Blei. Hangtai U la lap ia ki briew kiba iadie iathied. Ki iadie bad masi, bad 'langbrot, bad paro; don ruh bun kiba ia peiñ bad kylliang pisa bad ki ia shong ha la ki miej ñiew jong ki. Ka phyllaw jong ka Temple ka la sawa da ka kaw kaw daw daw suda. U Jisu U la bitar. Ka Temple ka la long ka ling jong u Blei na ka bynta ba ki briew kin mane bad kin duai. Kam dei satia ka jaka die jaka thied. U Jisu U la shna shabuk da ki tyllai bad u la leit sha

kita ki briew kiba iadie iathied ia ki mrad ki mreng. U la beh ia kita ki briew baroh. U la pynkylla khongpong ia ki mieh jong kito kiba ia peiñ pisa. Ki pisa ki tyngka ki la tyllun sawdong ka mañan madiyah. Ki la bitar ia u Jisu, hynrei ki la sheptieng ia U, namar u la leh ia kaba dei; namar um shah ia ki ban pynlong ia ka Temple ka jaka iew ka jaka hat. Ki Ju ki la kylli ia u Jisu, “Ka dak ka shin aïu ba Me lah ban pyni ha ngi ban pynshisha ba Me don hok ban leh ia kane?” U Jisu U la juhab: “Pynjot ia kane ka Temple bad hapdeng lai sngi ngan pynieng ia ka.” U Jisu U la kren bad pyniasyriem ha ka Tempel ia ka met la jong kaban iap bad mihpat.

40. U NONGPOI-EI SHA KA JINGKHAWAI:

Ha ka sngi kaba bud, u Jisu U la kren da kane ka Pharshi. Shisien la don uwei u syiem uba la pynkhreh pynkhrum ia ka jingkhawai kyntiewkurim na ka bynta u khun la jong. U la phah ia la ki shakri ban iathuh ia kiba la khot sngewbha ban wan sha ka jingkhawai, hynrei kim shym treh wan.

Kumta u la phah da kiwei pat ki shakri ryngkat bad ka khubor, "To ong ha kiba la wer, mynta la khreh ia ka jingkhawai jong nga. To wan sha kane ka jingkhawai." Hynrei ki pat kim shym la suit-niew. Uwei u la leit noh sha la ka lyngkha, uwei pat sha la ka dukan katba kiwei pat ki la shoh bad pyniap ia ki shakri shakor jong u syiem. U syiem u la bitar bad u la phah ia la ki shipai ki swar bad u la pyniap ia kito ki nongpyniap, bad u la thang ia ka 'nongbah jong ki. Nangta u la ong ha la ki shakri: "Ia ka jingkhawai kyntiewkurim la lah khreh, hynrei kito ki briew kiba nga la khot sngewbha kim shym dawa ia ka. Mynta to leit sha ki surok bah bad to khot sngewbha ia baroh ki briew kiba phi lah ban iakynduh." Ki shakri ki la pyndep ia ka hukum. Ka kamra heh ka la dap shoiñ da ki bun jait ki bynriew ba la wan. U syiem u la leit ban peit ia kita kiba la wan sha kata ka jingkhawai. Hapdeng jong ki babun u syiem u la iohi ia uwei u briew uba khlem kup ia ka jaiñkup kyntiewkurim. Uta u briew u la sngap la ka sngap haba u syiem u la kylli ia u shaphang ka jaiñ. U syiem u la hukum ia la ki shakri: "To teh ia u bad kti bad kjat, bad to bret ia u shabar ha ka jingdum. Hangta un sa iam bad un sa kyriat bniat." Bad u Jisu U la pynkut, "Naba shibun la khot, hynrei khyndiat la jied."

41. KI NONGSYNTIAT :

Ki Pharisi, kiba la long ki nonghikai jong ka aif u Moses, bad ki rangbah-lyngdoh, ki la pyrshang bunsien ban kem ia u Jisu, namar ki la tip ba ma U, U la iathuh ha u paidbah bun kiei-kiei kiba pynrem khlem-raiñ ia ki. Hynrei kim shym la nud ban kem ia U namar ki la tieng her ia u paidbah. Ki la pynbam peisa katto katne ngut ki briew bad ki la phah ia ki sha u Jisu ban kylli da ki jingkylli ba kyllaiñ, da kaba kyrmen ban shem jingbakla ha U bad kumta ki la da lah ban pynrem ia U. Kine ki nongsyntiat ki la leit bad ki la kylli ha u Jisu: “Ko Nonghikai, ngi tip ba Phi dei u bahok bad Phi hikai ia ka jingshisha shaphang u Blei, khlem da kheiñ satia ia ki jingkren jong ki briew. Hato, to iathuh seh ha ngi, ka long ne em pyrshah ia ka aif jong ngi ban siew khajna ha u Patsha Nongrom ?” U Jisu, Uba la tip ia ka jingthmu sniew jong ki, U la jubab da kaba ong: “Phi kiba arsap ! balei phi tynjuh ia Nga ? Pyni ia ka peisa da kaba phi siew khajna.” Bad ma ki, ki la ai ha U shi tyngka. U Jisu U la kylli ia ki: “Kane ka dur ka jongno ?” “Ka jong u Kaisar” ki la jubab. “Ñiuma – U la phai ktien U Jisu – te namar kata to ai ha u Kaisar ia kaba dei ka jong u Kaisar bad ha u Blei ia kaba dei ka jong

u Blei.” Haba ki la ioh kum kane ka jubab, ki la sngap la ka sngap. Ki la sngewlyngngoh ngaiñ bad ki la ia leit noh.

42. KA HUKUM BAKHRAW TAM:

Ha kawei ka sngi, uwei u nonghikai Aiñ u la iohi ba u Jisu U la ai ka jubab ka babha ia ki Sadusi shaphang ka jingmihpat na ki baiap. Kumta u la wan sha u Jisu bad u la kylli: “Kano ka hukum ka bakhraw tam na baroh?” “Ka bakhraw tam na baroh ka long”, la ong U Jisu, “Men ieid ia u Trai u Blei jong me naduh ka dohnud jong me baroh, naduh ka mynsiem jong me baroh, naduh ka jingmut jingpyrkhat jong me baroh, bad naduh ka bor jong me baroh. Ka baar pat ka long ‘Men ieid ia la u paramarjan kumba ialade hi. Ym don kawei pat ka hukum kaba kham donkam ne kham khraw ban ia kine ar. Ka Aiñ u Moses baroh kawei bad ki jinghikai jong ki nongiathuhlypa, ki shong ha kine artylli ki hukum.” Uta u Nonghikai Aiñ u la ong. “Ñiuma, ko Nonghikai ! Ka long kaba shisha kaba Me ong, ba tang u Trai u dei u Blei, bad ym don da uwei pat u Blei hynrei tang ma U. Bad kumta u briew u dei ban ieid tang ia u Blei nadong shadong. Bad ia la u para-marjan kumba ialade hi. Ka kham bha shibun ban kohnguh ia kine artylli ki hukum

ban ia kaba kñia bad thang ia ki mrad halor ka duwan, lane ban tyrwa da kiwei pat ki jingknia ha u Blei.” U Jisu U la iohi katno kane ka jingjubab jong une u nonghikai ka long ka badei shisha bad U la ong ha u : “Phim jngai na ka Hima jong U Blei.” Hadien ym shym don ba nud ban kylli jingkylli shuh ia U Jisu.

43. KA JINGWAI NOH JONG KA PYRTHEI :

Ha kawei ka sngi, shuwa ka jingshah-shitom jong u Jisu, ki synran ki la kylli ia U shaphang ka jingwai noh ka pyrtnei. U la ong ha ki : “Bun kin wan ha ka kyrteng jong Nga; kin ong, “Nga dei u Krist” bad bun kin sa shah thok bad shah shukor. Phin sa iohsngew shaphang ki thma bad ki hamsaia jong ki thma. Ka jaitbynriew kan ieng pyrshah ia ka jaitbynriew, ka hima kan ieng pyrshah para hima. Hangne hangtai kin don ki jingiap khlam bad ki 'nemsniew, bad ki jumai. Kane baroh khoit ka long ka jingsdang jong ki jingshitom jinglanot ki bakhraw, ki hym pat ju don naduh basdang jong ka pyrtnei, bad kam nym don lano lano ruh. Lymda la pynlyngkot ia kito ki sngi, yn nym don ba sah ne lait im eiei. Nangta ka sngi kan sa dum thlip, bad u bnai un nym ai jingshai, bad ki khlur kin hap na bneng bad ia ki bor jong ki bneng yn pynkhih.

Te ka dak jong U Khun u Briew kan paw ha ki bneng bad nangta baroh ki jaithbynriew jong ka pyrtnei kin ia iam. Phin iohi ia u khun u Briew uba wan ha ki lyoh jong ka bneng da ka bor bad ka burom ka bakhraw. Bad un sa phah ia ki angel jong U ryngkat bad ka sur ka bajam jong ki turoi, kin lumlang ia ki jong U, kiba la jied na ki sawlyer. Un sa phah ia ki bymman sha ka dujok junom bad ia ki ba la jied sha Bneng junom bad U.

44. KA JINGTREI JONG U MYNSIEM BAKHUID:

Ha ka bakut jong ka Jingkhawai miet Bakhatduh, u Jisu U la iohi ba ki Apostol ki la dap da ka jingsngewsih bad jingklusai suda. Kumta u la ong ha ki, "Ngam shym la iathuh ha phi ia kine kiei kiei ha ka basdang, namar Nga la don lang bad phi. Hynrei mynta Ngan leit sha Uta Uba la phah ia Nga. Nga iathuh ia phi ia ka jingshisha. Ka kham bha na ka bynta jong phi ba Ngan leit noh, namar lada Ngam leit U Nongpyntngen Un ym wan sha phi. Hynrei lada Nga leit noh, te ngan sa phah ia U sha phi. Bad haba un wan un sa pynsabut ne pynshisha ia ki briew jong ka pyrtnei ba ki bakla shaphang ka pop, bad shaphang kaei kaba dei hok, bad shaphang ka jingbishar jong u Blei. Ki bakla

shaphang ka pop namar kim ngeit ha Nga; shaphang kaei kaba dei, namar Ngan leit sha u Kpa bad phin nym iohi shuh ia Nga; shaphang ka jingbishar namar ia u syiem jong kane ka pyrthei la bishar lypa... Haba u Mynsiem jong ka jingshisha Un wan, Un sa ialam ia phi sha ka jingshisha baroh. Un nym kren nalade, hynrei Un iathuh ia phi ia kiei kiei kiban dang wan. Un sa ai ia Nga ka burom, namar Un sa shim ia kaei kaba Nga dei ban ong bad iathuh ia ka ha phi. Baroh kat kaba u Kpa u don, ka don ha Nga; dei na kata ka daw, Nga la ong ha U Mynsiem Un shim ia kaba Nga ai ia U bad iathuh ia ka ha Phi."

45. KA JINGSNGEWSIH KA KYLLA JINGKMEN :

Shen hadien u Jisu U la dei ban ieh noh ia ki Apostol. U la tip ba kan long ka jingsngewsih ka bakhraw na ka bynta jong ki apostol. Kumta U la ong ha ki: "Hapdeng shipor phin nym iohi shuh ia Nga; bad nangta sa hadien shipor phin sa iohi ia Nga. Ka long namar ba Nga leit sha U Kpa." Ki Apostol bapli kim shym la sngewthuh ia ka jingmut. Kumta u Jisu U la iathuh ia ki "Shisha, shisha Nga ong ha phi; phin sa iam bad lynñiar, hynrei ka pyrthei kan kmen; phin sa sngewsih, hynrei ka

jingsngewsih kan kylla sha ka jingkmén. Haba ka kynthéi ka la jan kha khun, ka sngewsih; namar ka por jong ka jingshahshitom ka la poi; hynrei ynda la kha ia i khun ka klet noh ia ka jingshitom, namar *ka sngewkmen ba la kha ia i. Ha kata ka rukom ka la long bad phi*: Mynta phi sngewsih haba hapteng shipor, ia u Khun jong u Briew yn sa sahnarphna bad yn tep hapoh jingtep, da kaba buhrieh na ka jingiohi jong phi. Hynrei shen Un sa mihpat na ki baiap bad phin sa iohi biang ia U. Nangta hadien sawphew sngi Un sa kiew sha bneng. Hadien yn sa shim sha bneng ia phi ruh bad phin synshar bad U junom. Ha kane ka rukom ki dohnud jong phi kin sa dap da ka jingkmén, ka kynja jingkmén kaba yn nym don ba lah ban shim ne knieh noli na phi."

46. PAN NA U KPA HA KA KYRTENG JONG NGA:

Hadien ka Jingkhawai-miet bakhatduh, u Jisu U la jan dei leit sha ka kper Ketsemani lem bad la ki synran. U la iohi ba ki la lyngngoh shaphang baroh kine ki jingtynjuh kiba shyrkhei. Kumta u la iathuh ha ki: "Shisha, shisha Nga ong ha phi; U Kpa un ai ia phi ia kaei kaei kaba phin pan na U ha ka kyrteng jong nga; pan bad phin sa ioh; kumta ba ka jingkmén jong phi kan long ka badap. Ynda

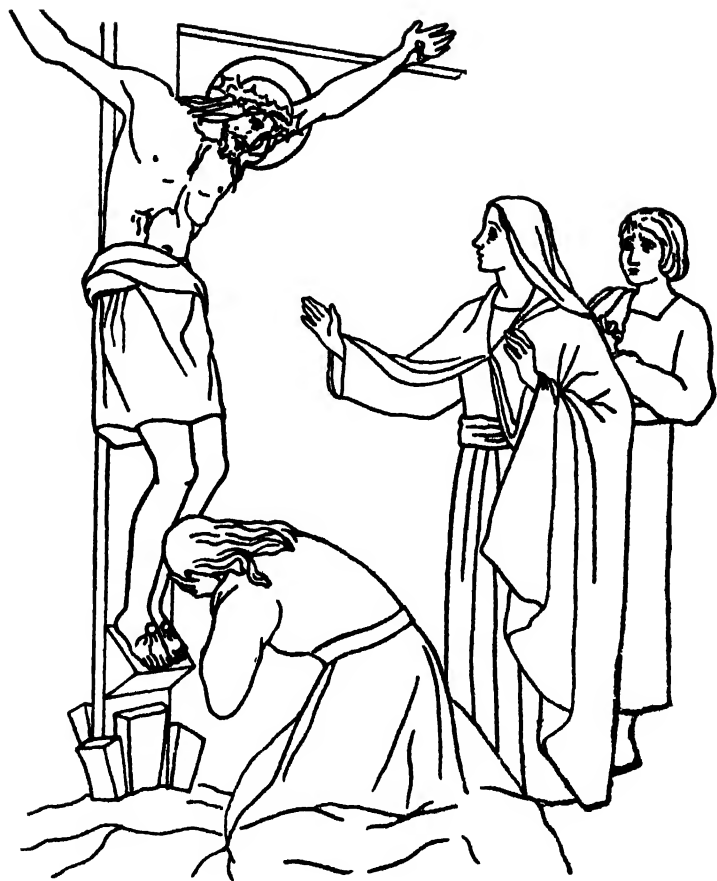
poi ka por phin sa pan na U ha ka kyrteng jong
 Nga; bad Nga ong ba Ngan sa pan na U na ka
 bynta jong phi, naba u Kpa dalade hi U ieid ia phi.
 U ieid ia phi namar ba phi ieid ia Nga bad phi la
 ngeit ba Nga la wan na u Blei. Ka por kan poi bad
 dei mynta hangne, haba phi uwei-pa-uwei ya
 pynsakma ia phi sha la ka jong-ka-jong bad phin
 ieh noh ia Nga marwei. Hynrei ha ka jingshisha
 Ngam long marwei, haba U Kpa U don bad Nga.
 Nga la iathuh ha phi ia kane khnang ba phin don
 ka jingsuk lyngba ka jingiasoh lang jong phi bad
 Nga. Ka pyrthei kan pynshitom bad pynjynjar ia

phi. Hynrei to long ki bashlur ! Nga la jop ia ka Pyrthei ! U Kpa un pyndap pynbiang ia phi nadong shadong." Haden kata U la khmied sha bneng bad U la duai slem ha u Kpa. Ki Apostol ki la lah ban iohsngew ba U la duai khamtam eh tang na ka bynta jong ki.

47. KA JINGIAP JONG U JISU :

Haden ka Jingkhawai Bakhatduh u Jisu U la leit sha ka kper Ketsemani ban duai bad ban shah-shitom na ka bynta ki briew baroh. Ki jingshah-shitom jong U ki la long ki baishyrkhei haduh katta katta haduh ba U la syep da ka snam. U angel u la pyntngen ia U. Khatduh khatwai, shi kynhun ki shipai, kiba la wanlam da u Judas, ki la wan bad ki la kem ia U. Tang shu iohi ia kane, ki apostol ki la ieh noh ia U bad ki la phet noh. Ki shipai ki la ialam ia u Jisu sha ki nongbishar rangbah jong ki Ju. Kine, hapoh ka jingialam u Kaiphas, ki la rai pynrem ia U ban iap. Ki shipai barunar ki la rkhe, ki la bein ia u Jisu. Ki la law lyngkhuit ia ka met bakytang jong U, ki la pynphong pansngiat ia u da ki shiah, ki la pynkup ia U da ka barandi basawbthuh. Ki la shoh bad la bynthiew ia U. Ha ka step babud dang step phyrngab, la ialam ia U sha u Pontius Pilatus, u Lat, ba un mynjur ia ka rai pyniap.

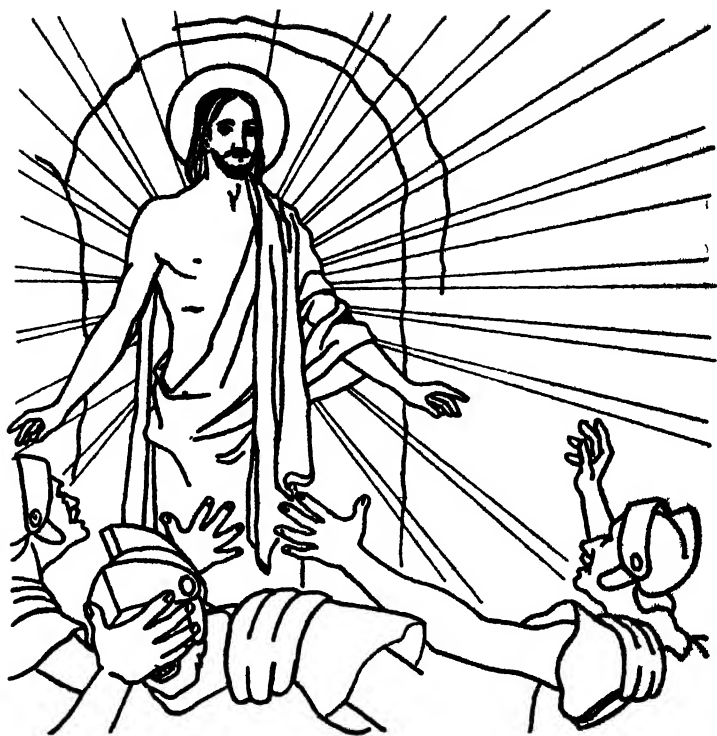

U Pilatus pynban u pyrshang ban pynlait ia u Jisu, namar u la iohi ba U la long u baluilui, bad u la phah ia U sha u Herod uba la leh danda ia u Jisu

bad u la phah biang ia U sha u Pilatus. Une pat haba ki Ju ki la byrngem ban pynduh noh ia ka kyrdan jong u, u la sheptieng bad u la aiti ia u Jisu ha u paidbah ban sahnarphna. U Jisu u la bah ia la ka diengphna ka bakhia shaduh u lum Kalbari bad hangta la sah prek ia U khak ha ka diengphna bad la sdien pynieng hapdeng arngut ki nongtuh. Hadien lai kynta jong ka jingpang tynggeh U Jisu U la iap, na ka bynta ki pop ki sang jong ngi.

48. KA JINGMIHPAT :

U Jisu u la iap ha ka sngi Thohdieng Bakhuid bad ia ka met jong U la tep hapoh jingtep. Namarba u la ong, “Hadien lai sngi Ngan sa mihpat”, te ki Ju ki la ong ia u Pilatus ban ap phira ia ka jingtep ioh ba ki synran jong U ki wan tuh noh ia U. Ki shipai ki la ap phira bha ia ka. Hynrei dang step phyrngab ha ka sngi ka balai, la khynñiuh u jumai u bajur. Ha ka juh ka khyllipmat hi u Jisu U la mihpat napoh jingtep uba i don burom bad uba la jop ia ka jingiap. U angel u la pyntyllun noh ia u maw khang jingtep u baheh bad u la shong halor jong u. U angel u la long uba phyrnai bad ba bhabriew shibun haduh ba ki shipai ki la khaweit hi her bad ki la kylla long kum ki baiap. Tang hadien shiphang ki la khie joit bad ki la mareh. Ha

kata ka step hi katto katne ngut ki kynthei ki la wan
ban kyllan musli musla ia ka met jong u Jisu. Ki la
long kiba la iarap tep ia u Jisu. Ki la iohi pynban
ba ia ka jingtep la plied rynghang bad ka la thylli.
Ki la tharai ba la don mano mano ba la tuh ia ka
met jong U Jisu. Ki la sngewsih shibun. Kawei na ki,
ka la mareh biang sha Jerusalem ban iathuh ha ki

apostol ia kaba ki la iohi bad shem ha lum jingtep. U angel u la ong ha kiwei pat ki kynthei, "Wat sheptieng Um don hangne, U la mihpat. Khie leit bad iathuh ha ki synran jong U, ba U la mihpat bad U dang im. Un sa iakynduh bad ki ha Galileia." Ki la mareh biang bran bran kat ba lah sha Jerusalem bad ki la iathuh, "U Jisu u la mihpat! U im shisha !"

49. U JISU U LA PAW HA LA KI SYNTRAN:

Ha ka prem-miet ka sngi Paskha ki synran ki la iashem bad ki la ialum lang ha kawei ka kamra kaba la khang khop. Ki la sheptieng ia ki nongshun. Kynsan kynsan u Jisu U la ieng hapdeng jong ki, U da ong: "Ka jingsuk kan don bad phi." Dang nyngkong ki synran kim shym la ithuh ia U. Ki la sheptieng. "Balei phi sheptieng?" la ong u Jisu. "Hakhmih ki dak prek ha ki kti bad ki kjat jong Nga, bad phi iohi badei ma Nga." Mynta ki la ithuh badei shisha u Jisu. Ki la kmen shibun. Tang hadien shiphang u Jisu U la jah noh. U Thomas um shym la don lang ryngkat bad ki mynba u Jisu U la wan rung ha kata ka kamra. Kumta ki la iathuh ha u; "Ngi la iohi ia U Trai." Hynrei u Thomas um shym la ngeit bad u la ong: "Lynda nga iohi ia ki dien prek ha ki kti jong U bad ngan bsuh ia la ka

shynriahti hapoh ki jingmong jong u, ngan nym ngeit." Hadien shi taiew, ki synran ki la ia lum lang biang ha kajuh ka kamra. Mynta u Thomas ruh u don lang. Kyndit kyndit u Jisu U la paw biang U la ong: "Ka jingsuk kan don bad phi" U la ong ha u Thomas "To bsuh ia la ka shynriahti hangne, bad to peit ia ki kti jong Nga" Mynta u Thomas u la ngeit ba la dei shisha u Jisu bad u la pyrta, "Ko Trai jong nga bad ko Blei jong nga" U Jisu U la phai ktien; "Ko Thomas namarba me la iohi ia Nga, me ngeit. Hynrei suk kito kiba ngeit khlem da iohi ia Nga." U Jisu U la jah noh na ki.

50. NGAN DON RYNGKAT BAD PHI:

U Jisu U la paw ha bun ki briew hadien ba u la mihpat na ki baiap. U la ialap ia ka hima jong U Blei. Bunsien U la paw ha ki synran jong U. Ha ka sngi ka bakhatduh jong ka jingim jong U ha kane ka pyrthei, U la ialam ia ki khatwei ngut ki synran jong U sha u lum Olibet, shaba u Jisu U la batai ia ki ban leit. Khatduh eh u Jisu U la paw biang ha ki, ban dup ai ia ka jingsneng ne jingbthah bakhatduh jong U ia ki. U la ai ia ki ka bor baroh bad U la kyrkhu ia ki. Haba ki synran ki la iohi ia U, ki la mane ia U. U Jisu U la tur sha jan jong ki bad U la ong ha ki, "Wat leit noh na Jerusalem,

hynrei ap hangta ia u Nongpyntngen. U Nongpyntngen U Mynsiem Bakhuid Un sa wan hiar halor jong phi. Ma U un sa ai ia ka jingkhlaín ia phi. Phin sa long ki sakhi jong nga ym tang ha Jerusalem, hynrei haduh ki bakut jong ka pyrthei. Ha Nga la ai lut ia ki bor baroh ha bneng bad ha khyndew. Te to leit, sha ki briew baroh bad to pynlong ia ki ki synran jong Nga. To pynbaptis ia ki ha ka kyr-teng u Kpa bad u Khun bad u Mynsiem Bakhuid, bad to hikai ia ki ban bud ia Nga. U Blei u Kpa, U Khun bad U Mynsiem Bakhuid, kin wan shong wan sah ha ki briew ki babha bad ki bangeit. Bad kyn-maw ! Ngan don ryngkat bad phi haduh ban da wai noh ka pyrthei."

51. KA JINGKIEW U JISU SHA BNENG:

U Jisu U la sah ha pyrthei sawphew sngi hadien ba U la mihpat napoh jingtep. Ha kito ki sngi, U la pyni ia lade bunsien ha la ki synran. U la kwah ia ki ban pynthikna ba U dang im da shisha. Ha kawei ka sngi, u Jisu U la ong ha ki synran: "Shén Ngan sa leit phai noh sha bneng. Hadien ba Nga la leit noh, Nga kwah ia phi ba phin hikai ia ka ktien u Blei ha ki briew baroh." Ha ka sngi ka ba-

khatduh, katba U dang don ha pyrthei, U la ialam ia ki synran sha u lum bajrong bad haba u la kyrkhu ia ki, U la sdang ban kiew na sla pyrthei bad U la nang iai kiew shuh shuh. Ki synran ki la shu ap bad shu peit sah ia U, katba U dang kiew sha bneng. Ha ka bakhatduh u lyoh u la kah ia U na ka khmat jong ki. Ka la dei kumta ba u Jisu U la leit sha la ing, sha Bneng. Kyndit kynsan ki synran ki la iohi arngut ki angel harud jong ki, kiba riam da ki jaiñ lieh. “Ko rangbah na Galileia” ki la ong kita ki angel, “Balei phi ia ieng hangne bad phi ia khmied sha bneng ? U Jisu Un sa wan pat ha kajuh ka rukom kumba u la kiew sha bneng.” Ki synran ki la duai bad ki la leit phai noh sha Jerusalem. Ki la dap da ka jingkmen, bad ki la iaroh ia u Blei na ka bynta ka jinglehbha jong U ia u paidbynriew ba dap tang da ka jingduna suda.

52. KA JINGJIED IA U MATHIAS :

Shen hadien ka jingkiew jong u Jisu sha bneng, baroh ki apostol ki la leit phai na u lum Olibet sha Jerusalem. Ki la kmen than eh ha ka jingjop badonburom jong u Jisu bad ha ka jingkular jong U

ban don ryngkat bad ki barobor. Ki la don barobor hapoh ka Temple, ki duai bad iaroh ia u Blei, kumba u Jisu U la hikai ia ki mynshuwa. Hadien ba ki la duai slem, u Petrus u la ieng joit bad u la kren ha ki, U ong: “Ko para, ka dei ba yn pyndep ia ki jingthoh kiba u Mynsiem Bakhuid U la pynbna lypa da ki rmiang shyntur jong u Dabid shaphang u Judas, uba la kdew lynti ia ki briew kiba kem ia u Jisu. U la dei uwei na ngi bad uba la don bynta lem ha ka jingshakri... bad ia ka jingshakri jong u, ai ba un shimti da uwei pat.” Kumta, u Petrus u la ai jingmut ban jied ia uwei pat na ki synran, ban long u nongieng sakhi ryngkat bad ki, ia ka jingmihpat jong u Krist. U ong ba ka jingjied ka dei ban hap ha uwei uba la don lang bad ki barobor haba u Trai Jisu U leit U wan hapdeng jong ki, naduh ka jingpynbaptis jong u Yoannis haduh ki sngi jong ka jingkiew jong U sha bneng. La buh hakhmat jong ki artylli ki kyrteng, u Joseph, bad u Mathias. Ki la ïai duai ba u Blei Un pynshai ia ki ban jied ia u briew u babha bad ia uba mon hi Ma-u ban long u synran jong u Jisu. Ki la iakhalai nusib bad la dei sha u Mathias. Kumta u Mathias u la long u apostol uba khatar. U la shim ia ka jaka jong u Judas.

53. U WAN HIAR U MYNSIEM BAKHUID:

Ynda u Jisu U la kiew sha bneng na u lum Olibet ki apostol ki la leit phai noh sha Jerusalem. Ki la sah ryngkat bad ka kmie bneng jong ngi ka Maria Theisotti. Ki la ia lum lang ha kawei ka kamra kaba heh. Ki la ïai duai ïai ap ia u Mynsiem Bakhuid. Ha ka step ka sngi nyngkong jong ka taiew, shiphew sngi hadien ka jingkiew jong U Jisu sha bneng, ka jingsawa ka la wan na bneng kumba wan ka lyer kaba jur, bad ka la pyndap ia ka iing baroh kawei ha kaba ki la ia shong. Halor ki khlieh jong ki la paw ki thylliej ding. U Mynsiem Bakhuid u la pyndap ia ki dohnud jong ki. Ki la sngew khlaif bad sngew shlur. Haduh mynta kim shym la kynmaw lut ia kaba u Jisu U la hikai ia ki, kim sngew thuh ia ka jinghikai jong u Jisu, hynrei tang shu hiar u Mynsiem ki la sngewthuh shai ia kiei kiei kiba u Jisu U la batai. Ki la sdang ban kren shaphang u Krist, kumba u Mynsiem U la ialam ia ki. Te la don hapteng ki Ju kiba shong ha Jerusalem, ki briew ki bariew-blei na man ka jaitbynriew kaba hapoh ka bneng. Haba kane ka khubor ka la phriang u paidbah u la wan lum lymbung bad u la lyngngoh namar man la ka jaitbynriew ka la iohsngew ia ka ktien la jong kat haba ki apostol ki ialap. Bun ki briew ki la ngeit ha u Jisu ha kata ka sngi. U Mynsiem Bakhuid u la wan hiar hapoh ki dohnud jong

ki. Ki la shah pynbaptis bad ki la dap da ka jing-
kmen. Ki apostol ruh ki la dap da ka jingkmen
namar ki la ialap ia ka kyrteng jong u Jisu. Dei kane
ka kyrteng kaba la pynlong ia ki ban shah ia ki
jingej jingshitom baroh. Ki la shah leh bein na ka
bynta u Jisu Krist.

MEGHALAYA STATE CENTRAL
LIBRARY SHILLONG

Date of Receipt: .....